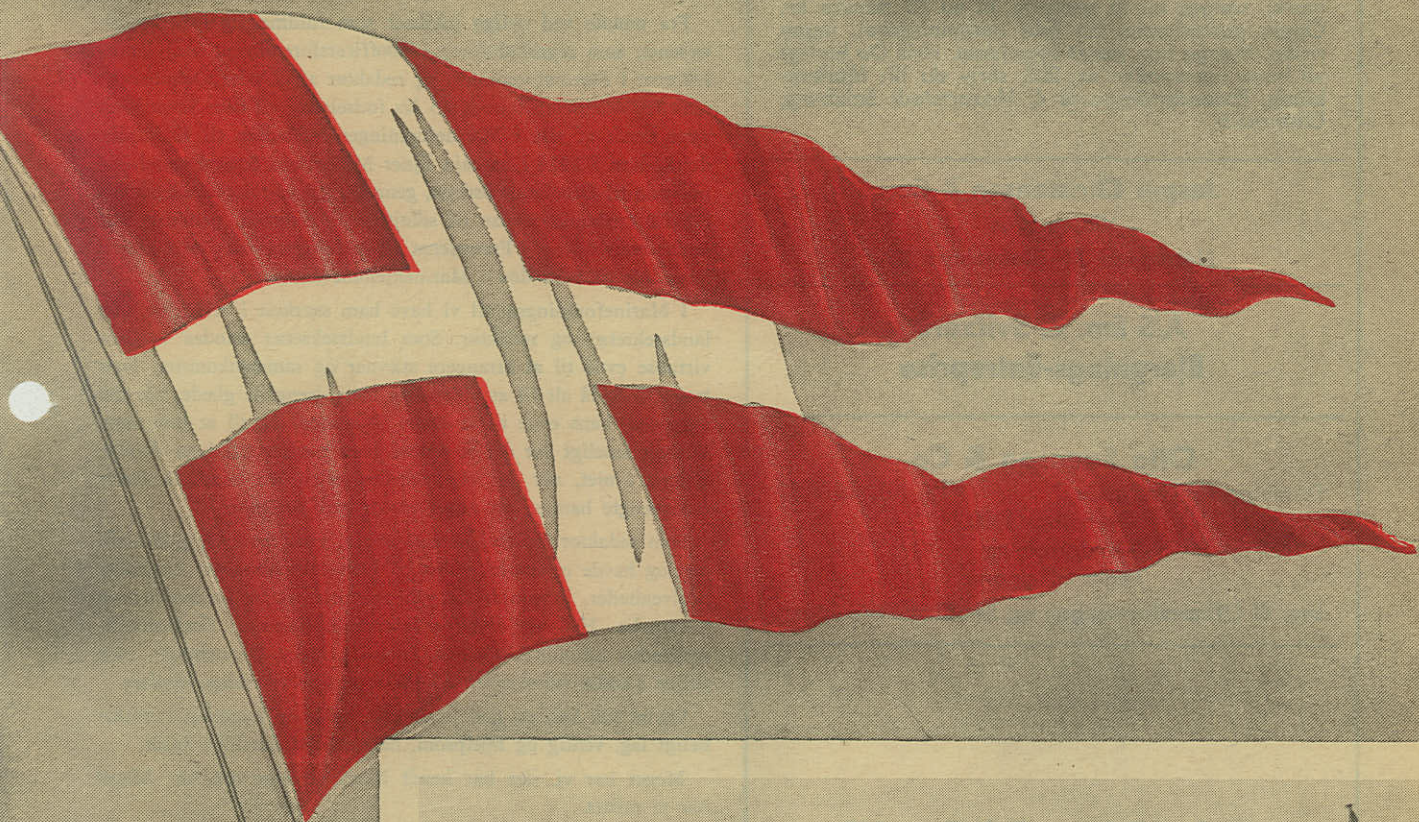
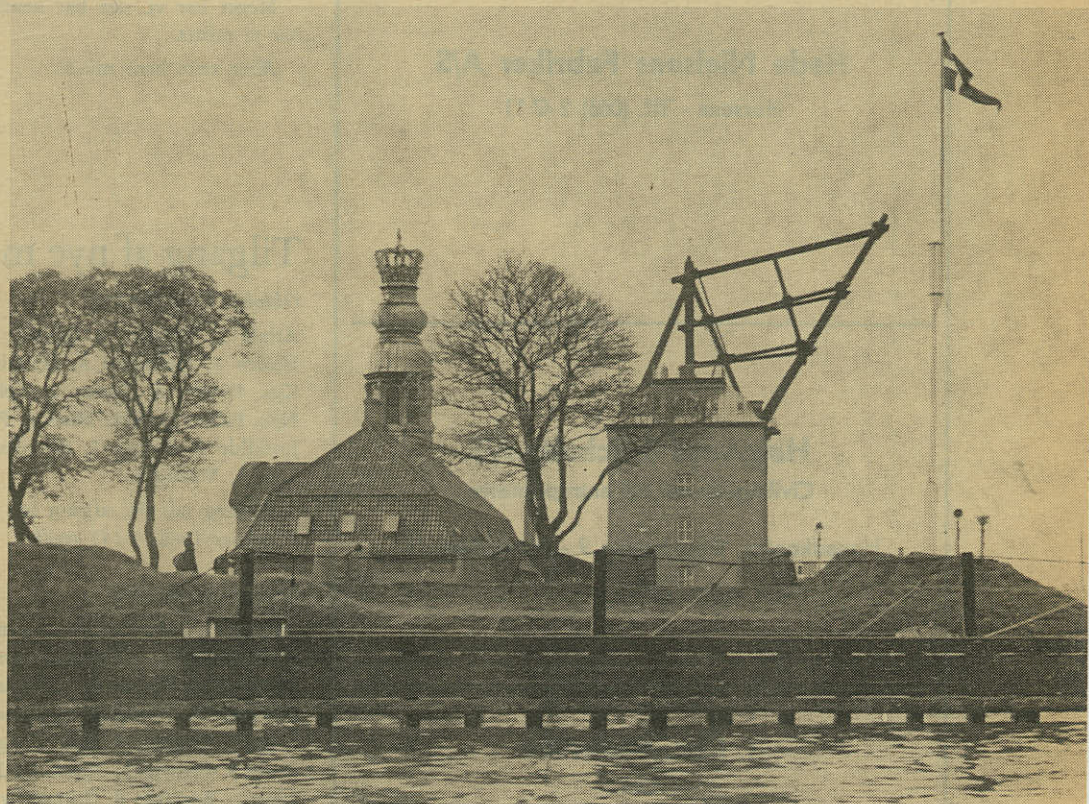

UNDER DANNEBROG

ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART

Hefte 1-2 - Maj
55. aarg. - 1968

København byder velkommen til sendemandsmøde.

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

Gratis – 237 østrigske frimærker!

I fire uger faar hver læser gratis 237 af de køneste østrigske frimærker, Sondermærker og bedre efterkrigsmærker, ved køb af den store luxuspakke med 3150 forskellige skønne samlemærker og billedmærker. (Katalogværdi mere end 450 michelmark), sælges nu til spotpris, til nu 73 danske kr. Opgiv postadresse, da fuld ombytningsret, ingen risiko. Mange har været begejstret. Hvis De hurtigt vil have luxuspakke nr. 203, skriv da til: **Markenkönig**, Braendströmgasse 4, Mozartstadt Salzburg, Österreich.

Jesper Christensen & Co.

Vin en gros

Nørregade 28 - København K.

A/S Em. Z. Svitzers Bjergnings-Entreprise

Otto Suenson & Co.

Dronningens Tværgade 7 Tlf. (01) 14 04 82

Grundlagt 1880

Vinforretning

Lager af cigarer

Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

Hede Nielsens Fabriker A/S

Horsens - Tlf. (066) 2 47 11

Højgaard & Schultz A/S

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N.

I. Chr. Andersen

Ost

Vimmelskaffet 41 - Telf. 1345 - 14345

Nekrolog

Nons er død!

Det var en kort meddelelse, og den var hård. Dette menneske, så sprudlende og fuldt ud engageret i livet og i sine interesser, så intenst arbejdende på de talrige områder, der havde en plads i hans tanker, denne enestående arbejdsbi, er ophørt at virke.

Fra omtale ved nylige jubilæer som fuldmægtig i Redningsvæsenet, som regnskabsfører i Søofficersforeningen, som landssekretær i Marineforeningen og redaktør af „Under Dannebrog“ samt fra den netop fejrede 65 års fødselsdag vil hans levnedsløb være kendt af alle i Marineforeningen: sejladsen til Koffardis, deltagelsen i 1924 i kaptajn Ejner Mikkelsens Scoresbysund-ekspedition til Grønlands østkyst, gennemgang af reservekadetskolen i 1928 med udnævnelse til søløjtnant i reserven, tjenesten ved undervandsbådene, i Fyrvæsenet og Redningsvæsenet samt aktiviteten lige til hans død i Marinehjemmeværnet.

I Marineforeningen vil vi have ham stærkest i erindring som landssekretær og redaktør. Som landssekretær mindes vi hans virtuose evne til at arrangere stævner og sammenkomster, hans trang til at få alt til at klappe og hans drengede glæde, når det klappede, hans evne til at skabe situationer og til at løse dem. Uforglemmeligt var det at opleve hans medleven i hver detalje, glimtet i øjet, når det var lykkedes, eller den tænderskærende indestængte harme, når noget truede med at kikke.

Som redaktør havde han rige evner. Han førte en glimrende pen og havde en enorm viden på historiske områder: historiske begivenheder, bygnings- og våbenhistorie, skibe, traditioner og personalia. Han var som en levende opslagsbog. Skribentvirksomheden udfoldede sig ikke blot i „Under Dannebrog“, men tillige i andre tidsskrifter, i leksika og i selvstændige skrifter.

Og så var han en god kammerat, frisk og hyggelig i selskabeligt lag, venlig og hjælpsom, nårsomhelst der blev kaldt.

Meget har vi, der har kendt Nons, at sige tak for. Meget har vi mistet.

Æret være hans minde.

K. Hertz.

Tilgang af nye medlemmer

Oktober kvartal 1967

Århus 5, Bogense 2, Esbjerg 3, Frederiksberg 7, Glostrup 1, Haslev 1, Helsingør 3, Hjørring 1, Hundested 2, Kolding 3, Kgs. Lyngby 4, Korsør 2, København 1, Køge 1, Nakskov 1, Nyk. Falster 3, Nyk. Mors 1, Padborg/Gråsten 5, Ringkøbing 1, Roskilde 6, Skagen 2, Skanderborg 3, Stubbekøbing 1, Svendborg 1, Viborg 3.

Tilgang ialt 64, afgang ialt 217 = ÷ 194. Medlemstal pr. 1. januar 1968: 9.155 medl.

Januar kvartal 1968

Ålborg 11, Århus 10, Bornholm 11, Esbjerg 21, Fåborg 11, Fanø 2, Fredensborg 1, Frederikshavn 3, Frederikssund 5, Gentofte 5, Glostrup 5, Haderslev 1, Hadsund 1, Helsingør 1, Herning 1, Hillerød 2, Hjørring 2, Hundested 5, Hørsholm 5, Kalundborg 1, Kolding 4, Kgs. Lyngby 1, Korsør 10, København 3, Køge 3, Lemvig 3, Nykøbing F. 2, Næstved 6, Odense 6, Padborg 2, Roskilde 8, Saxkøbing 1, Samsø 2, Silkeborg 1, Skælskør 2, Skive 3, Stevns 3, Svendborg 8, Tønder 4.

Tilgang ialt 176, afgang ialt 200 = ÷ 24.

FRA HOVEDBESTYRELSEN

Ved årsskiftet overbragte Marineforeningens formand på medlemmernes vegne de varmeste ønsker for det kommende år til Hans Majestæt Kongen. Med æresformandens tak sendtes nytårshilsen til Marineforeningen og dens medlemmer.

Brev fra Frederik den Ottendes Pale

Formanden for Marineforeningen har fra Amalienborg modtaget denne hilsen:

„Vor hjerteligste tak til Marineforeningen for de venlige lykønskninger til vort bryllup og for den pragtfulde krystalkaraffel og isskål, som det har været os en stor glæde at modtage“.

Richard. Benedicte.

Sympatitilkendegivelser

Ved Honnens de Lichtenbergs død har Marineforeningen modtaget mange kondolenceskrivelser, ikke blot fra indlandet, men også fra vore broderforeninger i Norge og Sverige. Der henvises i øvrigt til nekrologen og til omtalen af afløsningsproblemet andet steds her i bladet.

Forårsmødet

Den 16. marts afholdt Marineforeningens hovedbestyrelse sit ordinære forårsmøde i Søofficers-Foreningens smukke og hyggelige lokaler i det gamle Søkvæsthus på Christianshavn.

Hovedkontoret

Marineforeningen, Havnegade 55, 1058 København K. Telefon PALæ 2886. Postgironummer 1608.

Hovedkontoret er åbent alle hverdage fra kl. 10.00–13.00 (lørdag lukket).

Ferielukning

Hovedkontoret vil være lukket på grund af personalets sommerferie fra 15. juli til 31. juli, begge dage inclusive.

Jubilarstævnet 1968

Søndag den 1. september afholdes årets jubilarstævne. Det detaljerede program vil blive meddelt i medlemsbladets julinum-mer. Billetter vil kunne købes på hovedkontoret fra 1. august. Vel mødt!

SENDEMANDSMØDET I KØBENHAVN 18.-19. MAJ 1968

Alle afdelinger har til fordeling blandt sendemændene fået til-
stillet et antal anmeldelseskemaer til årets sendemandsmøde.

Skemaerne skal i udfyldt stand sendes til Marineforeningens hovedkontor, Havnegade 55, 1058 København K. (telefon PALæ 2886), vedrørende deltagelse i de forskellige arrangementer.

Onsdag den 8. maj er sidste frist for indsendelse af skemaer.

Restaurant „Karnappen“, Niels Hemmingsens Gade 10, København K. (lige bag ved Helligåndskirken på Strøget) danner rammen om alle sendemandsmødets arrangementer, herunder kammeratskabsaften, frokost m. m.

Program for sendemandsmødet

Lørdag den 18. maj kl. 20.00 indbyder Marineforeningens Distrikt 1 til en kammeratskabsaften. Prisen for deltagelse er kr. 5,00 pro persona, og der henvises i øvrigt til den særlige velkomsthilsen fra Distrikt 1.

Erfaringsmæssigt vil der i København ikke kunne skabes tilstrækkelig tilslutning søndag formiddag til særlige arrangementer for sendemændenes damer, idet mange har familie, venner og bekendte, som skal besøges. Det er derfor arrangørernes håb, at damerne sagtens kan få formiddagen besat. Opmærksomheden henledes i øvrigt på, at både Tivoli, Zoologisk Have og Bakken har åbent, og endelig har man jo også „Strøget“.

Sendemandsmødet afholdes søndag den 19. maj kl. 08.30 med følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Formanden for hovedbestyrelsen aflægger årsberetning.

3. Hovedkassereren aflægger beretning om det reviderede årsregnskab.

4. Behandling af indkomne forslag:

- a) Ændring i afdelingsfordelingen på distrikterne (Hadsund).
- b) Forhøjelse af indskud fra kr. 6,- til kr. 10,-.
- c) Forslag fra Københavns afdelingen:

„Afdelinger, der ikke betaler skyldigt kontingent til hovedkontoret til de i lovene fastsatte terminer, kan pålægges at betale rente af det skyldige beløb med 10 % p. a., dog mindst kr. 10,-“.

5. Valg af hovedbestyrelsesmedlemmer.

- a) Valg af landssekretær. Hovedbestyrelsen foreslår repræsentant Gunnar Sejersen (Gentofte afd.).
- b) Valg af hovedkasserer. Hovedbestyrelsen foreslår genvalg.

6. Valg af revisor og revisorsuppleant. Hovedbestyrelsen foreslår genvalg.

7. Eventuelt.

Umiddelbart efter sendemandsmødets afslutning ca. kl. 13.00 er arrangeret frokost, hvor der serveres et stykke sildemad, en svinekotelet med surt og sødt samt kaffe til en pris af kr. 18,25 exclusive betjening og drikkevarer.

Af hensyn til arrangementet (antal kuverter) bedes billetter til kammeratskabsaftenen og frokosten bestilt i god tid, som før nævnt senest den 8. maj.

NB: Marineforeningens slips-emblemer, telegrammer m. m. vil kunne købes eller bestilles både lørdag og søndag.

Et afløsningsproblem

Det siges ofte, at ingen er uerstattelig. Det er muligvis rigtigt ud fra et numerisk synspunkt, men når der er tale om kvalitet, så ser det lidt anderledes ud, og så er problemet noget mere kompliceret.

Det har i de forløbne måneder været et problem for hovedbestyrelsen at søge udvej til at fylde den ledige plads efter vor landssekretær og redaktør. Til sendemandsmødet 1968 stod landssekretæren til valg efter normal turnus. I mellemtiden har hovedbestyrelsen i medfør af lovens paragraf 9, sidste stykke, suppleret sig med repræsentant G. Sejersen, Gentofte-afdelingen. Hans første opgave vil være at medvirke ved tilrettelægning af sendemandsmødet. Hvem der skal varetage opgaverne i fremtiden, ligger i sendemandsmødets hænder. Når vi tænker på, hvad vor tidligere landssekretær ydede, er alle vist klare over, at det er en særdeles betydningsfuld post, vi skal besætte.

Ikke mindst vanskeligt er det, når vi skal besætte posten som redaktør af „Under Dannebrog“. Når vi i hovedbestyrelsen har iagttaget problemerne på nært hold, er det nærmest ufatteligt, at Honnens de Lichtenberg har overkommet både opgaven som landssekretær og som redaktør. Dette har han kun gennemført i kraft af sin enorme interesse og arbejdskraft suppleret med sin viden om Marineforeningen, sit kendskab til søhistorie og

personalhistorie, sin skribentvirksomhed og talrige andre forhold, hvis omfang først nu går rigtigt op for os.

Ingen er uerstattelig? – Vi vender og drejer den gamle kliché, men her i hovedbestyrelsen står det efterhånden klart, at der må mindst to mand til at erstatte vor hidtidige landssekretær og redaktør.

Vi har allerede nævnt Sejersen som fungerende landssekretær. Til redaktør – foreløbig af dette nummer af „Under Dannebrog“ – er det lykkedes os at bevæge kontorchef Kaj Lund fra Handelsflådens Velfærdsråd. Enhver, der har med søen at gøre, kender Kaj Lund fra hans omfattende skribentvirksomhed om søens emner, og vi håber så småt på, at der ved et særligt arrangement, der endnu ligger i svøb, kan træffes en mere varig ordning.

Imidlertid skal der til Marineforeningens medlemmer fremsættes en beklagelse af den store forsinkelse i udsendelsen af „Under Dannebrog“. Desuden udtrykkes forhåbningen om, at medlemmerne med forståelse af de særlige omstændigheder vil tilgive denne forsinkelse. Dette være i tråd med, at alle forstår, hvad vi egentlig har mistet med Honnens de Lichtenberg, og hvilke problemer dette smertelige tab har skabt.

K. Hertz.

Distrikt 1 byder velkommen til sendemandsmøde

Historien gentager sig selv. Dette gælder også for Marineforeningens vedkommende. I de 55 år, Marineforeningen har bestået, er der skabt tradition for, at sendemandsmøderne afholdes i København hvert femte år. Dog var det gennem de første 15 år lokalkredsen for København og omegn, som var vært ved sendemandsmøderne. I denne periode omfattede lokalkredsen København med de nærmeste omliggende byer.

I 1928 fik lokalkredsen navneforandring til Marineforeningens København-afdeling. Indtil 1963 var denne afdeling vært for sendemandsmøder, som afholdtes hvert femte år i hoved-

staden. På sendemandsmødet i Odense i 1963 blev Marineforeningen gennem en lovændring inddelt i 12 distrikter. Distrikt 1 (Storkøbenhavn) kom til at omfatte følgende afdelinger: Frederiksberg, Gentofte, Glostrup/Tåstrup, Kgs. Lyngby og København.

Som nævnt, historien gentager sig selv. Den gamle „lokalkreds for København og omegn“ genopstod, men nu som Distrikt 1 (Storkøbenhavn).

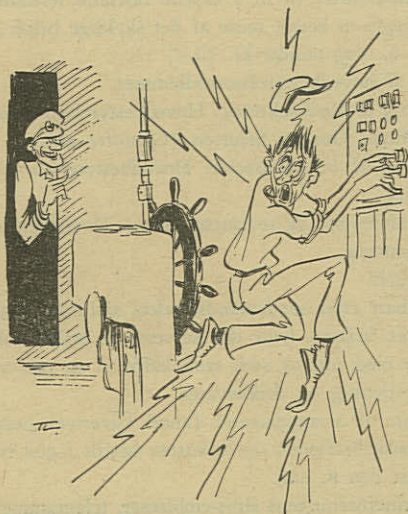
Distrikt 1 har den store glæde i år at stå som vært for sendemandsmødet 1968. Alle sendemænd bydes hjerteligt velkommen til København, idet distriktet håber, at sendemændene vil møde op med en positiv indstilling til opgaverne, så vi kan få et godt, sagligt og kammeratligt møde.

Der skal imidlertid også være tid til fornøjelser. Derfor har Distrikt 1 arrangeret en stor kammeratskabsaften i restaurant „Karnappen“ (store festsal), Niels Hemmingsens Gade 10 (ved Strøget bag Helligåndskirken). Her bliver „dans på dækket“ for de unge over og under 40, her bliver optræden, og sidst, men ikke mindst, vil der komme forskellige overraskelser i aftenens løb.

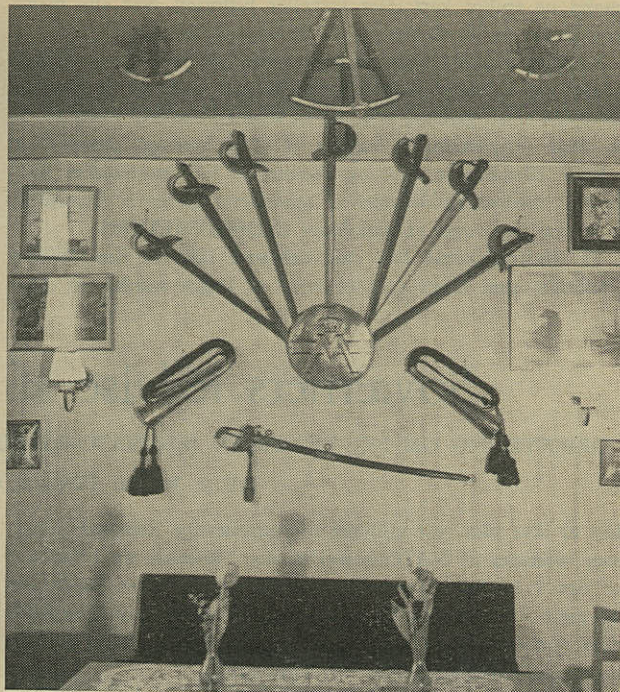
Distrikt 1 vil gerne udtrykke håbet om, at sendemændene til kammeratskabsaftenen vil møde lige så talrigt, som vi plejer at samles til disse festsaftener, der afholdes i forbindelse med sendemandsmøderne. Her er ikke blot lejlighed til at feste, men også til at slutte værdifulde kontakter til gavn og glæde for de enkelte medlemmer, for afdelingerne og for hele Marineforeningen.

Her i Distrikt 1 glæder vi os meget til at træffe gode venner fra tidligere sammenkomster, og der skal endnu en gang lyde en hjertelig velkomst til en fornøjelig, saglig og værdifuld week-end i Storkøbenhavn.

På Distrikt 1's vegne, *Ove Reumert*.

– Den er fin, Albertsen, nu brænder lanterne igen.

Et kik ind i Københavns-afdelingens marinestue i restaurant Kongens Have.

MARINESTUERNE

Opmærksomheden henledes på, at „Under Dannebrog“ gerne vil kunne bringe oplysninger, ledsaget af illustrationer fra de forskellige afdelingers marinestuer. I de senere måneder har det været meget småt med sådanne oplysninger. Af korrespondancen har vi plukket:

Nibe

I brev af 11. december oplyser afdelingens formand, mejeriejer J. Petersen, at man har en marinestue, der blev oprettet 1944-45. Den blev indrettet på Jernbanehotellet i Strandgade, hvor den siden har haft til huse.

Grenå og omegn

Niels Jacobsen, der er formand for afdelingen, meddeler i brev af 18. marts, at man den 6. marts indviede en ny marinestue på Hotel Grenå Strand. Det er en lille, men særdeles velindrettet hjørnestue med mange flotte gamle sager.

Afdelingen fik sin første marinestue 21. juli 1937.

Kolding

10. februar 1968 foregik den officielle indvielse af en ny marinestue indrettet i nordfløjen på „Staldgården“. Ved samme lejlighed afsløredes to nye skibsmodeller i afdelingens samling. Den ene af fregatten JYLLAND og den anden af en amerikansk bark, skænket af æresmedlem Strange-Friis. Ved samme lejlighed erhvervede man til marinestuen et nyt trofæ, idet man fra chefen for bevogtningsfartøjet DAPHNE fik overrakt skibets våbenskjold som erindringsgave.

Kolding-afdelingen fik i 1932 for første gang sin egen „kahyt“ på Hotel Skandinavien. Den var bl. a. udstyret med nogle smukke stole, som var tegnet specielt til marinestuen og var prydet med Marineforeningens emblem udskåret i ryggen.

Lidt fyldigere oplysninger ønskelige

Redaktionen vil med glæde modtage og gengive lidt mere udførlige oplysninger om de forskellige afdelingers marinestuer, helst bilagt gode illustrationer. I anledning af sendemandsmødet i hovedstaden har vi specielt anmodet Københavns afdelingen om at hjælpe os med en lille artikel, der kan stå som en slags model til de beretninger, som man gerne imødeser fra mange flere afdelinger:

København

I mange år var afdelingen hjemløs, skønt det ikke skortede på lyst til at have et fast ståsted. I en periode havde man endog et byggefond og planer om eget hus. Afdelingen nåede at blive 23 år gammel, før man kunne indvie sin egen marinestue i Jernbanehotellet i Jernbanegade. Efter to år måtte man flytte, fordi ejendommen skulle rives ned, og lige så uheldig var man med det næste lokale i Esplanadepavillonen. Her kom efterhånden for mange tyskere med en atmosfære, som man ikke kunne bo i hus med. I yderligere en halv snes år måtte man savne eget samlingssted.

Om den nye marinestue fortæller major S. Hjulgaard, at den blev åbnet i marts 1952 i Rydbergs restaurant i Store Kongensgade. Initiativet og arbejdsbyrden lå i første række hos den daværende formand, grosserer H. H. Poggensee, maskinmester Åge Gjerding, portør Bjørnboe og kaptajn C. Luchow.

Efter knapt syv år blev man tvunget til at flytte, og 4. december 1958 indviedes den nuværende marinestue i restaurant Kongens Have.

Med sit gulvareal på ca. 18 kvadratmeter er det vel nok mere en kahyt end en stue. Her er dog plads nok til bestyrelsesmøderne og til de mange små sammenkomster, hvor medlemmer

mødes og spiller kort eller fortæller historier. Når alle mand tropper op, er der rigelig plads i de tilstødende lokaler.

Væggene i marinestuen er prydet med nautiske og sømilitære minder og symboler. Centralt på den ene endevæg er placeret modellen af en gammel brig, og til stuens klenodier hører bl. a. en smuk dirigentsklokket skænket af et af kredsens medlemmer i 1915. Klokket er støbt og ciseleret af hof-bronze støber Rasmussen, medens klokkestolen af modellerer Dørge er fremstillet af egetræ fra vraget af blokskibet INDFØDSRETTE.

På illustrationerne kan man desværre ikke se den smukke lysekroner, som ellers nok er værd at lægge mærke til. Den

hang i sin tid om bord i det gamle kongeskib DANNEBROG (hjuldamperen). Andre af marinestuens skatte er ikke kommet med på billederne af den simple grund, at de normalt kun er fremme ved festlige lejligheder. Det gælder f. eks. en kunstnerisk udført opsats beregnet til at bære et bordflag. Den blev skænket afdelingen i 1921 og er fremstillet af O. Dørge som en mesanrejsning i et orlogsskib fra midten af 1700-tallet. En seværdighed er også den æres-råber af drevet kobber, som afdelingen i 1915 modtog som en gave fra en kreds af medlemmer. Den er prydet med maritime symboler udhamret i relief og med sølvkæder til anbringelse af mindemedaljer.

Søværnets ledelse af den civile skibstrafik

ORIENTERING OM NCS-TJENESTEN (EN NATO-FORKORTELTSE FOR NAVAL CONTROL OF SHIPPING) GIVET

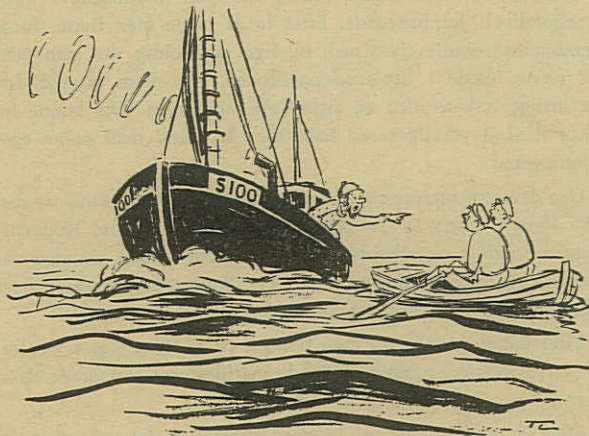
AF J. BILDE JENSEN OG „VESTER-VOV-VOV“

Det er ikke blot rent militære forsvarsmæssige foranstaltninger, som varetages af NATO-organisationen. Allerede nu i fredstid er der i NATO's forskellige planlægninger taget højde for og gjort forberedelser til mange forskelligartede civil/militære eller rent civile foranstaltninger, som der må forventes at blive behov for under en militær verdenskonflikt.

For Danmark som en søfarende nation og med en position, der givet vil blive farlig under et opgør, vil også den civile skibstrafiks effektivitet under skærpede situationer være et af de problemer, som NATO-organisationen allerede har medtaget i sin overvejelser og planlægninger. Allerede nu er der opbygget en stor organisation til varetagelse af den civile skibstrafiks muligheder for at virke så effektivt som muligt i sådanne situationer. Heri er medtaget alt og alle som måtte være interesserede i skibsfartens fortsatte trivsel, det være sig offentlige institutioner og myndigheder såvel som de private ejere og brugere af skibstonnage.

Spørgsmålet om, hvad NCS-tjenesten, som den hyppigt nævnes, egentlig dækker, må ganske naturligt forventes at have en vis interesse også for Marineforeningens medlemmer. Derfor bringes nedenfor en redegørelse for den specialtjeneste, hvortil der er hårdt brug for mange hjælpere. Oplysningerne her er taget fra det udmærkede blad „Vester-Vov-Vov“, udgivet af Hjemmeværnsflotille 304, Esbjerg.

NCS-organisationen er den NATO-organisation, som under krig og truende udsigt dertil overtager den militære ledelse af handelsskibenes bevægelser. Derved kan denne forsynings-tjeneste, der er livsvigtigt for samfundet, gennemføres bedst muligt og efter bestemte planer.

– Jo, I skal bare ro nordpå til Skagen Rev fyrskib og så et par hundrede sømil vest-nordvest. Der vil I finde masser af fisk.

NCS-tjenesten arbejder nært sammen med den statslige civile centralledelse i udnyttelsen af handelsskibene, således som denne udøves af Handelsministeriet. Tjenesten er centraliseret i Århus, hvor Søværnets Operative Kommando samarbejder med Skibsfartsnævnet. I de enkelte havne er der et lokalt samarbejde mellem repræsentanter for Søværnet og Skibsfartsnævnet.

Den del af NCS-tjenesten som flotillegaster og kvindelige marinere kommer i berøring med, er bl. a. meldetjeneste (rapportering) vedrørende skibenes bevægelser, hvilket er en betingelse for den militære ledelse af disse. Meldetjenesten udgår fra havnefogderne (Reporting Officers) via marinedistrikterne til Søværnets Operative Kommando. Desuden er der tale om ordretjeneste, som går i modsat retning fra Søværnets Operative Kommando til skibene.

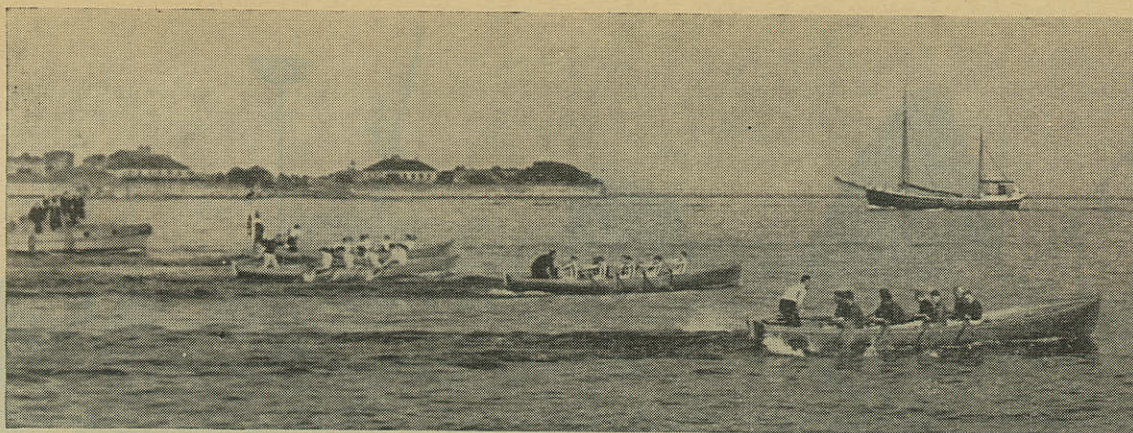
Personellet i NCS-tjenesten er dels Søværnets personel, dels hjemmевærnsfolk og dels civile, hvis militære operationsofficerer er placeret i Søværnets Operative Kommando og marinedistriktet. Modsat anden hjemmевærnstjeneste som bevogtning, patruljetjeneste og lignende, hvor man i nogen grad kan afpasse opgaverne efter den større eller mindre tilgang af frivillige, stiller NCS-tjenesten et absolut minimumskrav til bemanning af en NCS-post. Til gengæld er der ikke anvendelse for en væsentlig større bemanning end minimum. Derved bliver spørgsmålet om hjemmевærnets varetagelse af NCS-tjenesten et „enten – eller“.

Selv om der ikke kræves et særligt stort antal personer for at besætte postene i en enkelt havn, er det et stort ansvar for marinehjemmевærnet, at man faktisk går ud fra, at dette ad frivillighedens vej kan fremskaffe den nødvendige bemanning. En fuld udbygning af denne ordning kræver hjælpepersonel i ca. 77 havne eller ca. 300 mand, foruden hvad der kræves til distrikterne og Søværnets Operative Kommando.

Det er imidlertid ikke nok at fremskaffe dette antal personer. De må også uddannes således, at lederne altid kan stole på, at den elementære NCS-procedure bliver udført korrekt. I øjeblikket har alt for få modtaget den fornødne uddannelse, og der er langt igen, før kravene til kvalitet og kvantitet er opfyldt.

Søtransportvæsenet mener imidlertid, at man ved en kraftanstrengelse i alle havne vil kunne rekruttere tilstrækkeligt mange kvalificerede hjælpere fra Marinehjemmевærnet og Det kvindelige Marinekorps, dersom man sætter dem ind i, hvad det i virkeligheden drejer sig om.

NCS-tjenesten synes at være særdeles velegnet til at udføres af hjemmевærns personel, kvindeligt såvel som mandligt. Det kræver ganske vist en uddannelse, men denne kan hurtigt tilgænes, da den er begrænset til en bestemt standardprocedure.

Kaproning i travailler ved Langelinie 1961. På nærmeste bane ligger Lynetten, derefter følger Middelgrundsfortet, det islandske skib GULLFOSS og Marinekaserne København.

Traditionel travaille-kaproning

Et arrangement i Københavns havn på sendemandsmødets første dag.

Det er efterhånden blevet tradition i København, at søværnets personel og handelsflådens sømænd et par gange om året udkæmper en drabelig dyst, hvor der trækkes på åreerne i store, tunge robåde. De sendemænd, som kommer tidligt til København, vil have mulighed for at overvære sådan en kaproning, som finder sted lørdag den 18. maj kl. 10.00 i færgenhavn Nord. Man regner denne gang med deltagelse af seks rohold, hvilket er noget mindre end normalt. Årsagen er den, at arrangementet finder sted på en lørdag, hvor det erfaringsmæssigt er vanskeligt at mobilisere et større antal af søværnets dygtige rohold. Foreløbig tilmeldelse er kommet fra følgende hold: Marinekaserne København, det norske passagerskib BERGENSFJORD, den norske færge KØBENHAVN, Grenå-Hundested Færgesoverfart, Skandinavisk Linietrafik og Københavns Navigations-skole.

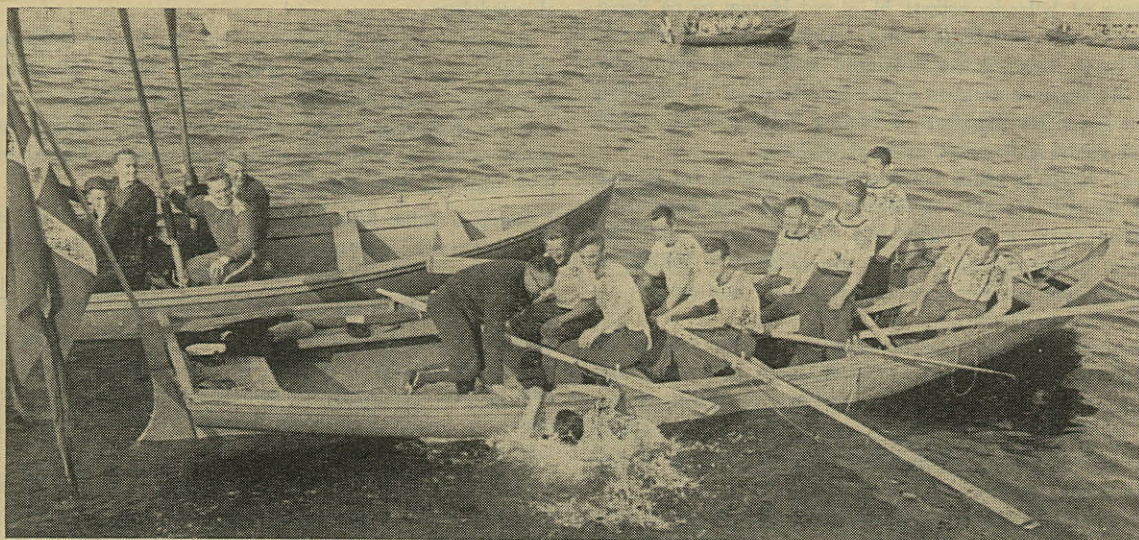
Kaproningen foregår i færgenhavn Nord. Der benyttes marinenes moderne travailler med otte roere samt en styrmand.

Kaproning i færgenhavn Nord er så ny en foreteelse som færgenhavnen selv. Det første arrangement fandt sted i 1967. Til gengæld har travaille-kaproninger i Københavns havn været tradition siden 1955 – først og fremmest under navnet Langelinieløbet.

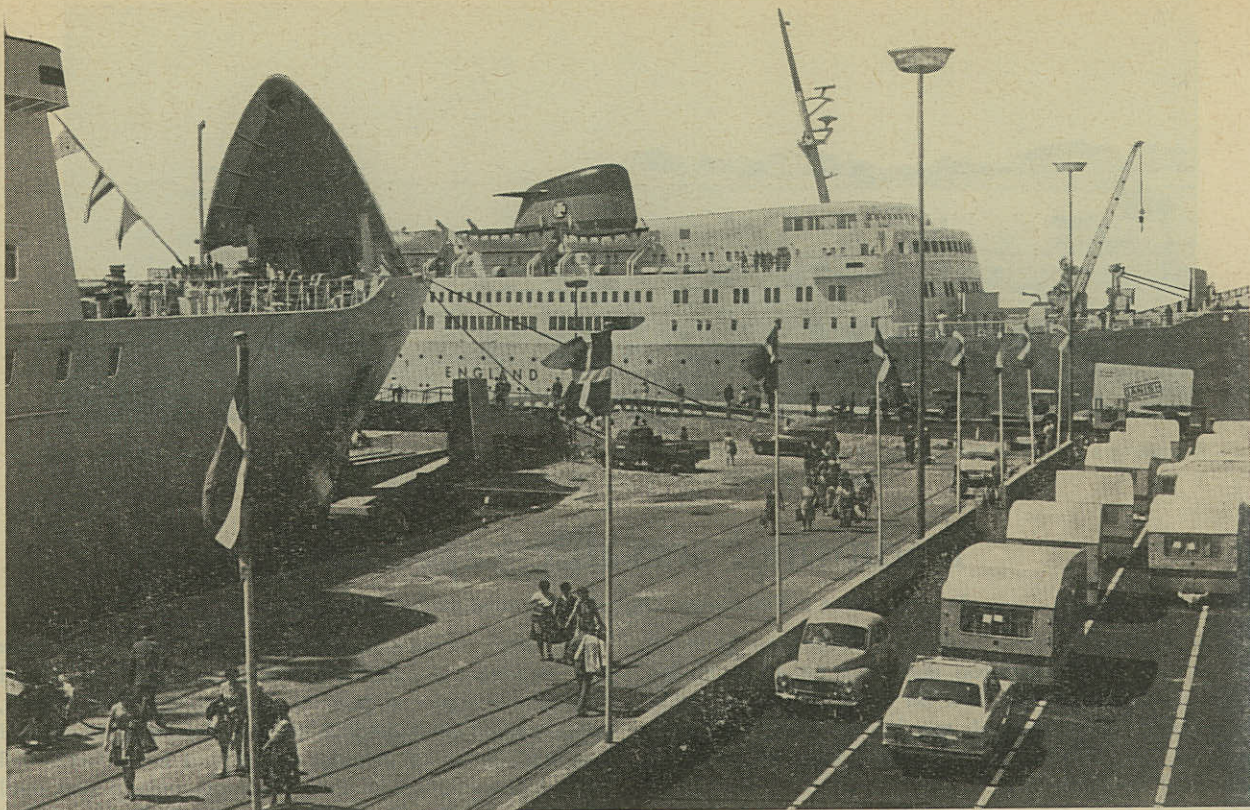
Den første travaille-kaproning over den 1000 meter lange bane fra nokken af Langelinie til Isbjørnen fandt sted 15. juni 1955 med deltagelse af hold fra passagerskabet OSLOFJORD, kabeldamperen EDOUARD SUENSON, Søfolkenes Mindehotel samt marinegaster fra Middelgrundsfortet og Dragørfortet. Ved senere kaproninger har søværnet været repræsenteret med indtil fire hold, som har givet søgutterne fra handelsflåden en hård kamp. To gange (i 1957 og 1958) løb Middelgrundsfortet af med sejren, medens Marinekaserne København blev vinder i 1961 og 1967. Stevnsfortet sejrede i 1966. Københavns Navigationsskole præsterede den bedste roning i 1963, og alle de øvrige gange er norske passagerskibe løbet af med sejren.

Disse kaproninger arrangeres i nært samarbejde mellem Handelsflådens Velfærdsråd, Søværnets Idrætskomité og Københavns havnevæsen. Søværnet stiller travailler, hjælpefartøjer og hjælpemandskab til rådighed, og et af havnevæsenets fartøjer benyttes som dommerskib.

Efter roningen arrangeres i reglen en hyggelig præmieuddeling under festlige former om bord i et af de deltagende skibe eller i gymnastiksalen på LYNETTEN.

Roboldet fra Marinekaserne København efter en sejr i Langelinie-løbet. Rorsmanden må traditionen tro finde sig i at komme en tur i baljen.

Esbjerg i fest for første sekel

Rask skal det gå, er mundheldet i Esbjerg, og rask er det gået med opbygningen af Danmarks vestlige storhavn. For hundrede år siden stadsfæstede kong Christian den Niende loven om anlæg af en havn ved fiskerflækken Esbjerg. Formanden for Marineforeningens Esbjerg afdeling og distriktsrepræsentant Knud Schrøder oplyser, at kong Frederik den Niende den 2. maj vil aflægge besøg for at lykønske det velvoksne fødselsdagsbarn, som hans oldefar var med til at sætte i verden.

Den egentlige „fødselsdag“ er 24. april, men mange år før den tid havde der været forskellige planer fremme om anlæg af en havn på Jyllands vestkyst, bl. a. ved Husum og på Rømø. De planer måtte skrinlægges efter krigen i 1864 og tabet af Sønderjylland. Tabet skabte imidlertid initiativ på andre fronter, og ekspansionen vestover kunne ikke bremses. Et lovforslag om en jernbane fra Vamdrup til Esbjerg forelå allerede i 1865, og tre år senere godkendtes anlæg af en havn.

Endnu i nogle år måtte den søværts kvægekspport fra Jyllands vestkyst ske over Hjerting og Ballum eller gennem Aggerkanalen i Limfjorden, men i 1873 tog Fanø-damperen **ESBJERG** den første kreaturladning fra den nye dokhavn i Esbjerg til Cardiff, og kom derefter i mere regelmæssig fart mellem Esbjerg og Thames Haven.

To år senere indsatte Det Forenede Dampskibs Selskab **RI-BERHUS**, en stor, hurtiggående hjuldamper med ringe dybgang, i konkurrence med damperen **ESBJERG**, og kunne allerede samme år overtage dette skib. Siden har DFDS støt udvidet sin besejling af Esbjerg og dermed bidraget betydeligt til havens og byens vækst.

Opindeligt var der næppe tænkt meget på fiskerne ved anlæg af den nye havn, men den kom alligevel til stor nytte som beskyttelseshavn og bidrog til, at man nu begyndte at anskaffe større dæksbåde, hvormed man turde vove sig helt ud

i Grådyb. I 1886 fik Esbjerg en rigtig fiskerihavn, som flere gange har været genstand for betydelige udvidelser. Også indirekte har Esbjerg havn haft betydning for fiskeriet, idet der allerede fra 1883 påbegyndtes en eksport af fersk fisk pr. dampskib fra Esbjerg, som efterhånden tog luven fra andre havne på dette område.

Esbjerg havn blev bygget af hensyn til landbrugseksporten, som stadig indtager en meget betydelig rolle, men havnen er overordentlig alsidig og spænder i dag over alle felter fra fiskerihavn til storhavn for import af stykgods, masse gods og olieprodukter.

Havnen er i stadig vækst og har muliggjort eksistensen af talrige virksomheder med eller uden direkte tilknytning til skibsfarten. I takt med udviklingen af industri kvarterer ser man moderne boligbyggeri og væksten af skoler, sportspladser og grønne områder. Som for hundrede år siden er Esbjerg et sted, hvor man har bud efter de unge.

Netop i denne forbindelse er det værd at bemærke, at Marineforeningens Esbjerg afdeling sidste kvartal har haft større tilgang af nye medlemmer end nogen anden afdeling.

Esbjerg markerer sit og havnens jubilæum i dagene fra 24. april til 5. maj 1968 med en række betydningsfulde og interessante arrangementer, udstillinger m. v. Esbjerg byder velkommen til jubilæet og til en enestående lejlighed for alle, også uden for fagligt interesseret kredse, til at stifte bekendtskab med en moderne by og havn.

Sin fremtrædende position i Danmark har Esbjerg by og havn erhvervet takket være initiativ og handlekraft. Vor lykønskning i anledning af de 100 år skal ledsages af håbet om, at esbjergens ildhu ikke må slukkes, men tværtimod tænde flammer mange andre steder, hvor Danmark konfronteres med havet.

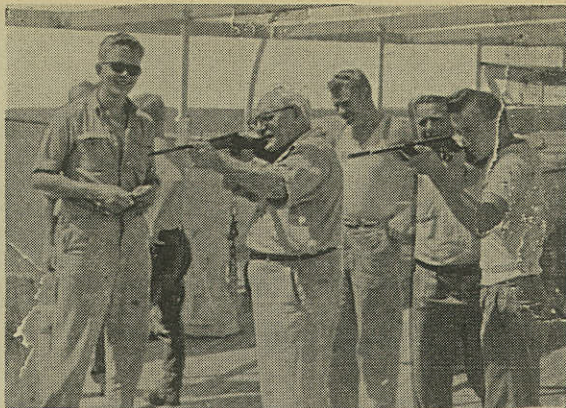

Esbjerg havn i de første år.

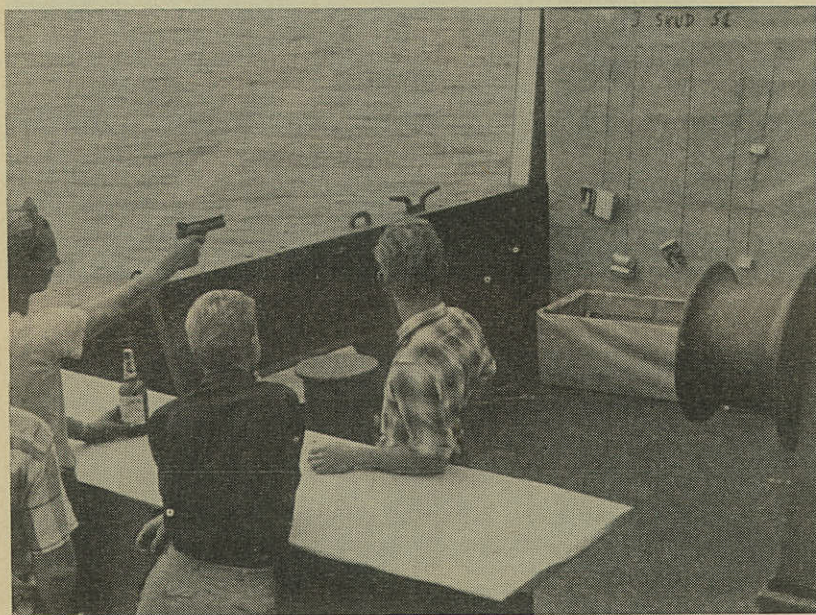

Et afsnit af Esbjerg havn i dag. Til venstre den gamle dokhavn, som nu er åbent bassin. Foran dette færgedokken, som snart skal opfyldes af bensyn til containertrafikken.

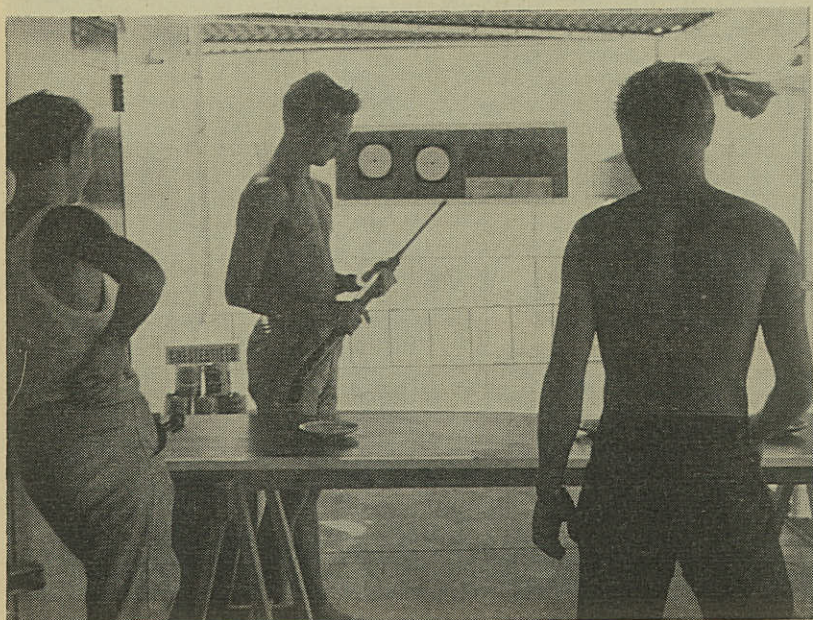
Skibsklubber og skarpskytter

Skiveskydning i DORTHE MÆRSK.

Skydning efter gavepakker i GRETHA DAN.

Skydekonkurrence i ESSO DANMARK.

Efter den 2. verdenskrig er der i handelsflåden opstået en række små »skyttelav«, som dyrker forskellige former for konkurrenceskydning sideløbende med talrige andre arrangementer. Kun i enkelte tilfælde er skydningen dog det primære i disse organisationer, hvis tilblivelse kræver en kort forklaring.

Et af de goder, som sømanden ofte savner, er kontakt og samkvem med en kreds af ligestillede, hvad enten der er tale om socialt eller åndeligt miljø, politisk anskuelse, fritidsinteresser o. s. v. Dette har fremmet væksten af en kollektiv fritidsvirksomhed, som har givet øgede muligheder for at deltage i sådanne discipliner, som normalt kun kan dyrkes i fællesskab.

Mange danske handelsskibe har i dag organiserede fritidsklubber, som virker med idræt, underholdning, turisme, studievirksomhed, kollektive hobbies m. m. De fleste af klubberne deltager i omfattende idrætskonkurrencer, som hvert år arrangeres på dansk eller nordisk basis, støttet af kontaktfolk i sømandsklubber, sømandskirker og idrætsanlæg i alverdens havne. Andre klubber, som ikke har store muligheder for at dyrke kollektive fritidsinteresser ved land, lægger større vægt på, hvad der kan arrangeres om bord. Nogle har specialiseret sig og kalder sig f. eks. fotoklub, bogklub, filmklub, skakklub, skydeklub o. s. v., medens andre har det hele med på sit repertoire.

Skydning med riffel er blevet en meget populær konkurrenceidræt om

bord, og de fleste fritidsklubber har efterhånden anskaffet rekvisitter til dette formål. I tankskibe anvendes altid luftrifler, medens der i en del tørlastskibe benyttes salonrifler. Anskaffelse af våben og arrangement af trænings- og konkurrenceskydning sker naturligvis i forståelse med skibets ledelse og under iagttagelse af strenge forsigtighedsregler.

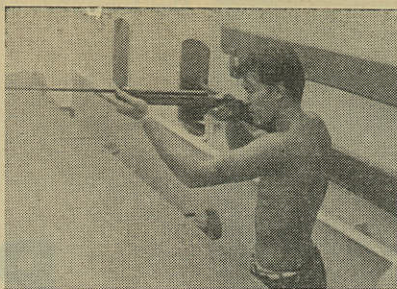
Skibsklubben administrerer beholdningen af ammunition og skydeskiver, som sælges til medlemmerne, når skydning skal finde sted. Prisen fastsættes i nogle tilfælde således, at den ikke alene dækker indkøb af ny ammunition, men også præmier ved konkurrencerne.

I nogle skibe foregår skydningen på fordækket, hvor man spærrer hele den ene side af, så ingen kan komme den vej om til skydebanen. Der opstilles en ramme over lønningen, så der skydes ud over siden. Desuden opsættes advarselsskilte overalt.

I tankskibe er det almindeligt, at man skyder ud over skibets agterende, således at der ikke vil være mulighed for, at der sker ulykker.

Skibsklubber, som har skydning på programmet, har i øvrigt fastsat bestemte sikkerhedsregler for benyttelse af våbnene, som til daglig opbevares af materialeforvalteren under lås og kun udleveres med formandens godkendelse.

Større konkurrenceskydninger kan strække sig over flere lørdage og søn-

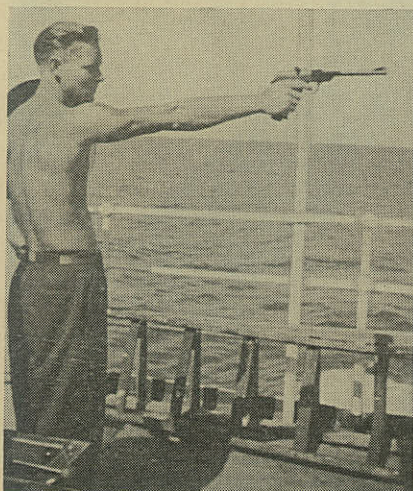
Skydning i MEXICAN REEFER.

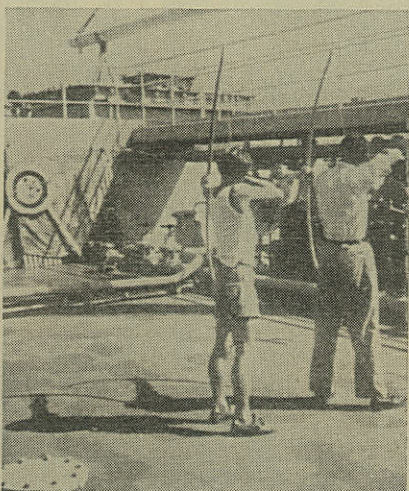
Kapskydning i ESSO ARHUS.

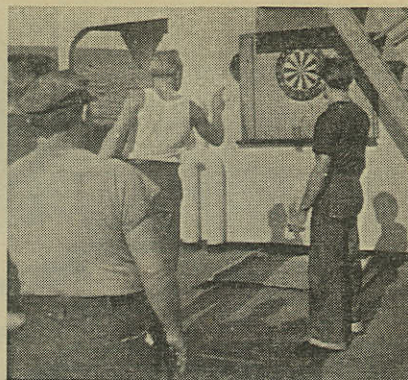
Skydning i coasteren TROJA.

Pistolskydning i ESSO KØBENHAVN.

Bueskydning i ANGLO MÆRSK.

Dartkonkurrence i MALACCA.

dage, idet man første gang afvikler skydning i liggende stilling, næste gang i knælende stilling, tredje gang i stående stilling med anlæg og fjerde gang i stående stilling uden anlæg.

Selv bueskydning bliver med mellemrum taget op af skibsklubber, men dersom man ikke træffer særlige forholdsregler, er det en dyr sport at dyrke i et skib. Rammer man ved siden af skydeskiven, er der jo ikke en blød grønsvær til at opfange pilen. Denne vil enten gå lige i søen eller knuses fuldstændigt, når den rammer skibets hårde stålplader.

Man strækker et stykke tovværk mellem opstående i passende højde og hænger over dette en udrangeret presenning eller et andet stykke gammelt sejldug, som skal være ret stort og helst dobbelt. Midt på dette anbringes skydeskiven.

I tankskibe er der naturligvis forbud mod at anvende pile med stålspidser, som kan skabe gnistfare. Af samme grund anvendes selvfølgelig ikke stålprojektiler ved skydning med riffel eller pistol.

Som allerede nævnt er skydning kun en af de mange konkurrenceidrætter, som dyrkes om bord i dag. Til beslægtede discipliner kan regnes pilekast (darts) og kast med hiveline, i særdeleshed præcisionskast, der dyrkes både om bord og ved land.

Konkurrenceskydning, som den normalt arrangeres af skibsklubberne, er ikke mere bekostelig end så mange andre idrætsformer. Det er en sport, som kan bidrage fortrinligt til sammenknytte en gruppe.

Den femmastede bark KØBENHAVN (efter usigneret maleri).

POSTED MISSING

Et dystert 40 års minde...

Det var ganske vist 4. marts 1929, at skoleskibet KØBENHAVN officielt blev erklæret savnet (posted missing by Lloyd's of London), men den sørgelige begivenhed fandt formentlig sted allerede i 1928, altså for ca. 40 år siden.

Skibets forsvinden er til denne dag forblevet et mysterium, og tabet vakte ikke alene sorg i hjemmene hos de tres mænd, som forsvandt med skibet, men også hos hele den danske nation, for det statelige skib, som vakte opsigt og beundring overalt, hvor det kom frem i verden, var blevet nationens stolthed.

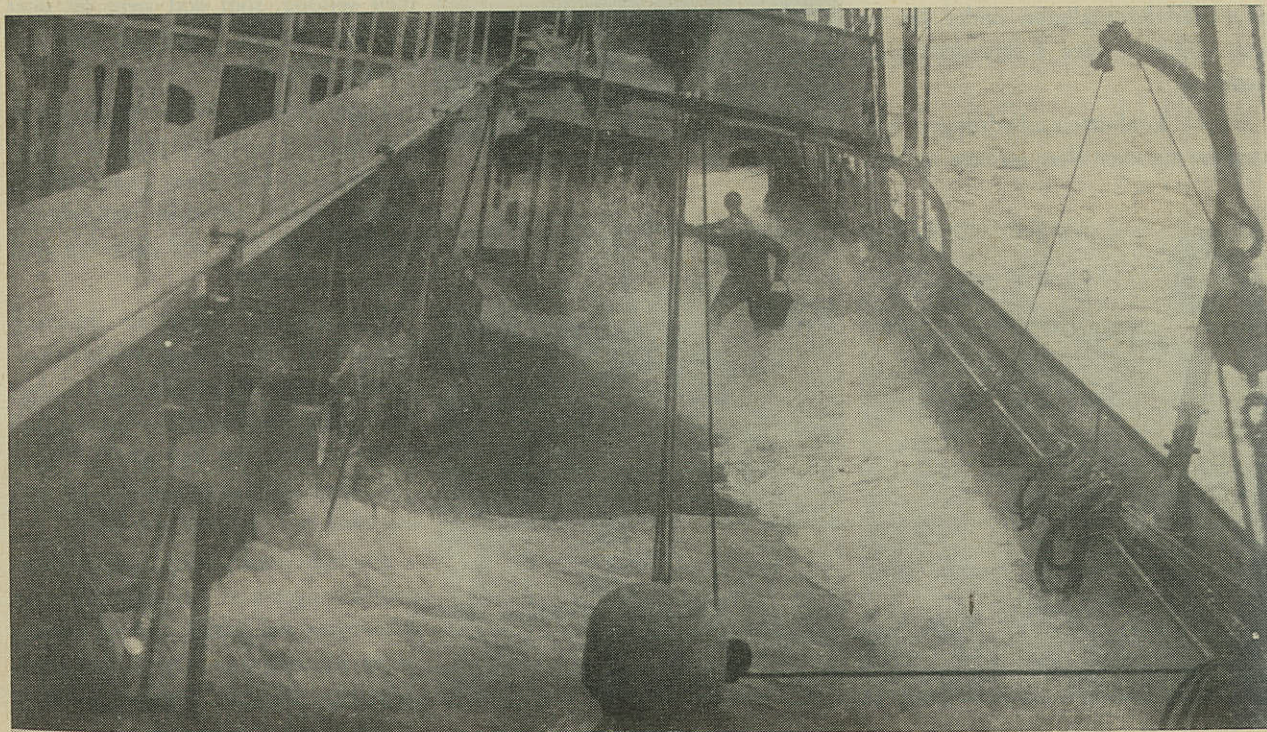
KØBENHAVN blev bygget til Det Østasiatiske Kompagni, som var interesseret i selv at uddanne sine frem-

tidige styrmænd efter det system, som i følge traditionen dengang var den eneste rigtige vej til at blive en dygtig sømand. Samtidig skulle eleverne indleves i Kompagniets kutymers og bibringes grundigt kendskab til ladningsbehandlingen i dets specielle fartsområder.

Allerede i 1914 var et skib blevet sat i ordre i England, men efter den første verdenskrigs udbrud overtog den engelske stat selv skibet og lod det ombygge til depotskib. Et nyt skib blev efter krigen bygget til Kompagniet og søsat i Leith i foråret 1921.

KØBENHAVN målte 3.901 registertons brutto og havde en lasteevne på ca. 6000 tons. Oprindeligt var det verdens næststørste sejlskib, og da den franske bark

Foto Janus Sørensen.

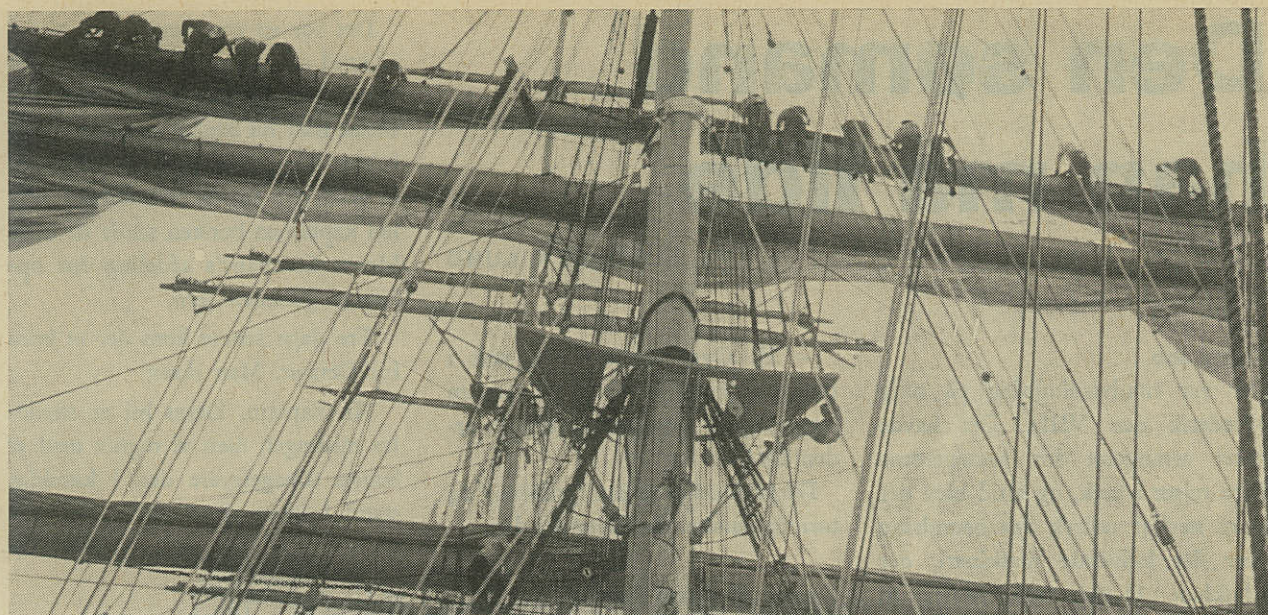

Foto Janus Sørensen.

FRANCE II forliste i 1922, blev det verdens største. Skibet var rigget som femmastet bark, det største af de femmastede barkskibe, som har eksisteret. De fire forreste stålmaster havde en højde på 56,4 meter, og det totale sejlfareal var 4138 kvadratmeter. En 600 hk hjælpemotor med tobladet skrue kunne under gunstige forhold give en fart på $6\frac{1}{2}$ knob.

Som fører af skoleskibet på dets første rejse blev udpeget kaptajn i marinen, baron Niels Juel-Brockdorff, der tidligere havde ført nogle af Det Østasiatiske Kompagnis motorskibe. Før afsejlingen fra Danmark aflagde kong Christian den Tiende besøg om bord og udtalte ønsket om, at skibet og besætningen måtte gøre flaget ære under sine togter. Adskillige af søværnets officerer kom i tidens løb til at gøre tjeneste som lærere om bord.

Skibets første rejse gik jorden rundt med besøg bl. a. i Los Angeles og Vladivostok. De næste fire rejser, som gik til henholdsvis Buenos Aires, vestkysten af Nordamerika, Sydafrika og Singapore, førtes skoleskibet af kaptajn Jens Mortensen. Derefter fulgte tre rejser under kommando af kaptajn H. K. Kristensen, som to gange hentede kornlaster i Australien og dernæst en ladning salpeter i Chile.

På en af rejserne til Australien fik KØBENHAVN mulighed for at vise sine sejlegenskaber ved at løbe fra Landsend til Adelaide på kun 68 dage. Til sammenligning tjener, at den bedste tid for klipperen CUTTY SARK var 64 dage fra Lizard til Cape Otway.

KØBENHAVN's niende rejse gik til Buenos Aires med kaptajn F. H. Andersen som fører. Denne stod også på kommandobroen, da skibet den 11. september 1928 lagde ud på sin tiende rejse fra Nørresundby med en ladning cement til Buenos Aires. Herfra lettede KØBENHAVN igen 14. december 1928 med kurs mod

Australien. Afgangstelegrammet fra Buenos Aires var det sidste direkte livstegn, Kompagniet modtog fra skibet.

Ganske vist var den norske damper WILLIAM BLUMER den 21. december i radioforbindelse med KØBENHAVN, men da man den følgende dag atter forsøgte at få radioforbindelse, fik man intet svar.

Alvorlig ængstelse for skibet begyndte man først at nære ved den tid, da man burde kunne forvente skibets ankomst rapporteret fra Adelaide. Alle skibe, som mentes at ville passere skoleskibets rute, blev anmodet om at holde udvig. Desuden iværksatte kompagniet en stor bekostelig eftersøgning, som foregik bl. a. med rederiets eget motortankskib MEXICO og med et australsk charret skib.

Der har været fremsat forskellige teorier om årsagen til skibets forlis. Nogle mener, at det skyldes kollision med et isbjerg, og andre taler om kæntring i en orkanbyge. Det vil næppe nogen sinde blive opklaret, hvorledes Danmark for 40 år siden mistede sit smukkeste skib og tres gode sømænd.

A'propos femmastede sejlskibe

Søgående junker med fem master var et ikke ualmindeligt syn i Kinasøen helt op til 2. verdenskrig. Femmastede skonnerter var heller ikke noget fænomen. Indtil 1920 blev der i U.S.A. bygget 56 femmastede skonnerter, en hals snes seksmastere og en enkelt syvmaster. Af fem- eller seksmastede skibe med en eller to fuldriggede master har man ligeledes kendskab til en halv snes. Hertil kommer syv storsejlere med mindst fire fuldriggede master:

Bark FRANCE I	3784 brt. bygget 1890
Bark MARIA RICKMERS	3813 brt. bygget 1890
Bark POTOSI	4026 brt. bygget 1895
Fuldslib PREUSSEN	5081 brt. bygget 1902
Bark R. C. RICKMERS	5548 brt. bygget 1906
Bark FRANCE II	5633 brt. bygget 1912
Bark KØBENHAVN	3901 brt. bygget 1921

Den sømand han må lide

AF T. LUND OG K. LUND

Varmt job

Der var rundvisningsdag på salig »Frederik den VIII«. Det havde været arrangeret for passagererne flere rejser i træk, og altid blev der givet særligt udtryk for beundring over det kolossale maskineri, der udviklede 11.850 hestekræfter til fremdrivning af den store passagerdamper. Dette irriterede altid styrmanden, som viste rundt. Han havde derfor i reglen altid travlt med at blive færdig dernede. Denne gang mente han, at man ihvertfald godt kunne springe fyrpladsen over. Der var ikke noget særligt at se.

Men maskinchefen mente noget helt andet, og havde endda truffet sine forholdsregler.

– Fyrbøder Skov vil nu vise damerne og herrerne, hvordan fyringen foregaar, sagde han. – Værsgod, Skov!

Fyrbøder Skov åbnede fyrdøren, hvorfra et ildskær og en bølge af hede slog passagererne i møde. Han brugte slejs og rager, og han svingede fyrspaden og skovlede kul ind, så der blev en stor dyngelike indenfor fyrdøren. Til slut råbte han ind i det flammende fyr:

– Så, Ove, det var vist nok i denne omgang. Se nu at få stakken lempet godt forefter og spredt ordentligt!

Derpå smækkede han fyrdøren i og tørrede panden med svedkluden.

Kæmp til sidste tand!

Ved indkaldelsen til sikringsstyrken under første verdenskrig blev gamle, fædrelandskærlige matros Danielsen til sin store sorg kasseret, fordi hans tænder var i en elendig forfatning.

– Jamen, jeg har præmier for skydning både med gevær og kanon, sagde Danielsen.

– Det kan ikke nytte noget, svarede sergenten. – Vi må følge reglementet, og De har for dårlige tænder.

– Sig mig en gang, hvæsedede gamle Danielsen, bruger man stadig at skyde fjenden, eller skal han ædes?

Service

En af de danske dampere, som havde været tidsbefragtet i fart på Amerikas østkyst det sidste år under Verdenskrig I, havde været ude for kollision, og en af redningsbådene, der havde hængt udsvingede i daviderne, var blevet fuldstændig knust.

Det var en amerikanskbygget båd af tynd stålplade, og den var blevet flået og krøllet til ukendelighed. Resterne blev nu banket sammen, så de fyldte mindst muligt, og følgende et godt råd fra en amerikansk ven, lod kaptajnen bunken sende til Ford Motor Company's afdeling for opkøb af gammelt jern.

Tre dage senere kom der et brev fra Detroit. Man skrev:

Hr. kaptajn, Deres bil er særdeles medtaget, men vi regner med at kunne tilbagelevere den i køreklar stand i løbet af to uger.

– Hvordan skulle jeg vide, at Italien har form som en stolpe, når jeg aldrig har sejlet på Middelhavet?

Toldere og syndere

Gode gamle »Primula« lagde til kajen i Esbjerg, og passagererne fra Dunkerque gik fra borde. Nu skulle man blot gennem tolden, så var man rigtigt hjemme i Danmark.

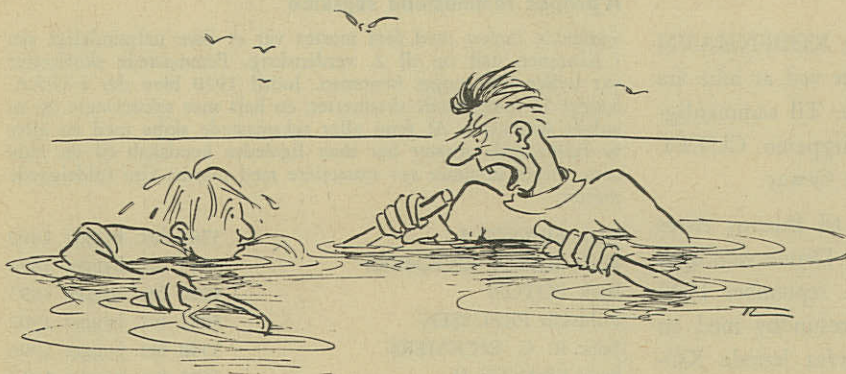
Den bedste samvittighed stod at læse i ansigtet hos den passager, i hvis kuffert tolderen fandt 3 fyldte flasker uden etikette.

– Det er såmænd vand fra den hellige kilde i Lourdes, sagde han.

– Jeg har været på sådan en slags pilgrimsrejse. Vi er jo allesammen syndere, når det kommer til stykket, he, he.

Tolderen tog proppen af en flaske og snusede til indholdet. Han rynkede brynene, hældte et par dråber op i hånden og smagte på det.

– Da fortæller ellers min næse og tunge, at dette er cognac, sagde han triumferende.

Så ør dog mand!

– Må jeg komme med et forslag kære pastor. Kunne man ikke forbedre søfolkernes moral ved at forbyde, at skibene sejler rundt med alle disse laster?

– Er det sandt? jubeled passage-
ren. – Igen et mirakel!

Hård kost

En marstalreder havde en bramsejlskonnert i nordatlantisk fart. En tid gjorde den nogle rejser fra Spanien med salt til Newfoundland og retur til Middelhavet med klipfisk.

Så kom der en række rejser med træ fra Labrador, og efter et halvt år fik skipperen et kraftbrev fra sin reder, der bl. a. skrev:

– I det sidste halve år er fragter og priser dalet overalt i verden. Hvordan kan det så være, at Deres proviantregninger er steget til det dobbelte, efter at De er kommet i Labrador-farten?

Skipperen svarede: – Da vi sejlede på Newfoundland, havde vi i hvert fald nok af klipfisk, men det har været mig umuligt at få de kræse letmatroser til at spise træ!

Pas på de sømænd

Kirstine fra Lyngbakken havde været til barnedåb i København. Nu stod hun på Kvæsthusbroen og skulle med båden til Jylland.

– Er det den båd, jeg skal med? spurgte hun en sweaterklædt mand på kajen.

– Hvor skal fruhen hen?

– Tror du jeg fortæller dig det, din nysgerrige københavner.

– Jamen, når jeg ikke ved, hvor fruhen skal hen, kan jeg ikke sige, hvad det er for en båd.

Kirstine tænkte sig om og fortalte så, at hun skulle til Århus. Sømanden hankede op i hendes vadsæk og viste hende om bord i »Hans Broge«. Da båden gik fra kajen, stod Kirstine agter. Hun vinkede og råbte overbærende til den sweaterklædte:

– Æbæ, lille sømand. Du troede nok, du kunne pudse Kirstine fra Lyngbakken. Jeg skal slet ikke til Århus. Jeg skal til Sønderborg.

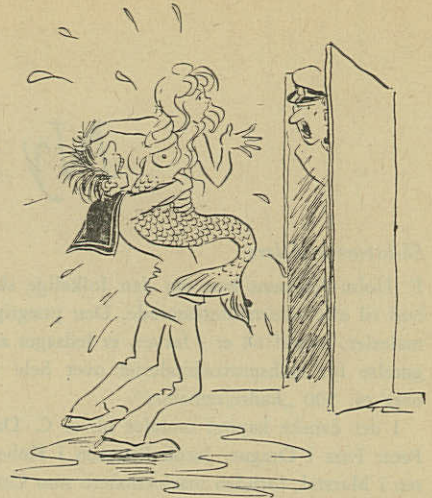
Ødselhed

Styrmandens kone var med på en rejse til Østen, og i Hongkong havde hun stået og iagttaget det brogede liv, som udfoldedes af kinesiske kulier og handelsmænd på dækket.

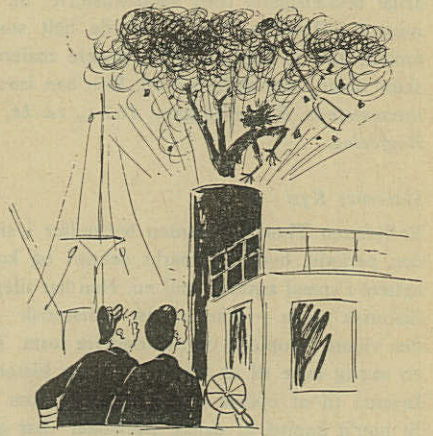
Da hun lidt senere skulle ned i messen, var hun så uheldig at snuble på lejderen og falde. Et held i uheldet var det, at hun faldt blødt. Hun landede præcist oven i den affaldskasse, som under skibets ophold i havn altid var opstillet udenfor kabyssen.

To kinesiske havnearbejdere stod netop og »klunsede« i kassen, hvor de allerede havde fundet adskillige brugbare og spiselige ting. Da damen pludselig landede i affaldsdynge lige for næsen af dem, sagde den ene:

– Hvor er de dog ødsle, de europæere. Her hos os havde sådan en kvinde kunnet holde i mindst ti år til.

– Ikke mere fisk i dag, har jeg jo sagt!

– Det går vist ikke an at forlange mere steam.

– Ud af min kabys med den stinkende pibe!

Ny maritim litteratur

Skibsportrætmalere

F. Holm-Petersens bog om den folkelige skibsportrætkunst har bud til alle søfartsinteresserede. Den prægtige samling af skibsmalerier, hvoraf 64 er i farver, er ledsaget af en kortfattet redegørelse for skibsportrætmaleriet over hele verden, og en liste over ca. 500 „kadrejermalere“.

I det danske kapitel omtales bl. a. C. Dam i Frederikshavn, Peter Foss i Dragør, Jacob Petersen i København, H. A. Hansen i Marstal, foruden marinemalere som Carl Bille, Carl Locher og Vilhelm Arnesen, der i perioder beskæftigede sig med skibsportrætmaleri. Bogen er resultatet af F. Holm-Petersens mangeårige beskæftigelse med søfartshistorie, bl. a. gennem Søfartsmuseet i Troense. Kun få af de helt store marinemalere er omtalt. Det er bogen om de glemte malere, der portrætterede skibe sådan, som skibe ser ud. Den kan især anbefales sejskibsinteresserede. En dejlig gave. 163 s., ca. kr. 65,00, *Skandinavisk Bogforlag*.

Slavernes Kyst

Forfatteren Thorkild Hansen behandler i sit forfatterskab helst den periode, hvor Danmarks søværn og koffardifart gik langt tættere i spand sammen end nu. Han har tilegnet sig en betydelig historisk viden – ikke mindst søhistorisk – og forstår at give den videre i populær og tilforladelig form. Thorkild Hansen har en særlig evne til at trænge ind bag historiens forhæng og få læseren til at opleve begivenhederne, som skete de netop nu. Et mørkt kapitel af dansk „søhandel“ har givet stof til en bog, der ikke står tilbage for hans to tidligere succeser „Jens Munk“ og „Det lykkelige Arabien“. Thorkild Hansen nøjes ikke med at endevende arkiver og at hente oplysninger i Kaj Nielsens bøger. Han kaster sig over selve åstedet, hvor han øser af de oprindeligste kilder og får den rigtige atmosfære med fra „Kysten“. Thorkild Hansen nøjes heller ikke med at referere. Hans kommentarer giver perspektiv. 282 s., *tegninger af Birte Lund*, ca. kr. 52,00, *Gyldendal*.

Sømand og Sømandskirke

„Du danske sømand, vær tilfreds med din stand. Herligt er livet på havet“. Dette citat fra en skibsbønnebog er blot et enkelt tilfælde blandt de mange hundrede, hvormed museumsinspektør Henning Henningsen har krydret 100 års jubilæumsbogen for „Dansk Sømandskirke i fremmede havne“. I relation til sømandskirken kalder Henningsen sig selv en outsider, men sømandskirken skal komplimenteres for valget af forfatter. I stedet for et „ha-stemt jubilæumsbrøl“ (citater af biskop Erik Jensen) har vi fået et værdifuldt og interessant kulturhistorisk mindesmærke skabt af en fremtrædende maritim folklorist. 256 s., *ill.*, udg. af *Dansk Sømandskirke i Fremmede Havne*.

Handels- og Søfartsmuseets årbog 1967

Danmarks førende søhistoriske publikation er også årbog for et handelsmuseum, hvilket må erindres ved læsningen af Henning Henningsens artikel om Danmarks sidste tropekolonier (i Vestindien). Bogens skibshistoriske lyspunkt er Knud Klems kapitel om hjuldampere „Iris“ og Limfjordsfarten, medens H. Hemmingsen fortæller om sømandsliv i skonnerter. Svend V. Sølvter beretter om sin faders store indsats i den søhistoriske litteratur,

og magister Brøndegård bidrager med en stor afhandling om havfruen i folketroen gennem tiderne. 220 s., *ill.*, ca. kr. 30,00. *Gratis til medlemmer af museets Venneselskab. (Årskontingent min. kr. 15,00).*

Ene mand om bord

Kaptajn Joshua Slocums berømte „Sailing Alone Round the World“ er langt om længe udkommet på dansk. Det er en beretning om den første enmandssejls jorden rundt og en af de bedste rejseskildringer, skrevet af en 100 pct. sømand, der selv kunne det hele. Han startede i 1895 i en 100 år gammel 37 fods fiskerbåd „Spray“, som han selv havde bygget om, og hans kronometer var et vækkeur. Slocum takker heldet og bådens kvalitet for, at han slap godt fra mange dramatiske hændelser, men det formindsker ikke hans egen indsats. *Oversat af O. v. Borneman*, 228 s., ca. kr. 30,00, *Spektrum*.

Danske ekspeditioner på verdenshavene

Det er uudgæeligt, at Danmarks søværn har fået en fremtrædende plads i det smukke store værk om dansk indsats i havforskningen gennem 200 år, der er skrevet af dr. Torben Wolff og tilrettelagt af Michael Malling. Teksten bringes både på dansk og engelsk side for side, ledsaget af et ganske enestående billedmateriale. Det er ikke alene billeder af havforskere, deres skibe og deres materiel, men også de dejligste farveproduktioner af håndkolorerede tegninger og akvareller af havets fauna og flora. Alle ekspeditioner er med, ikke blot Galathea-togterne og Dana-togterne, men også de talrige arktiske ekspeditioner, Atlantide-togtet og mange andre entrepriser. Noona Dan-togtet var ikke havforskning. Interessant er ikke mindst beretningen om Danmarks – og verdens – første havundersøgelsestogt, der finansieredes af kong Frederik V. Det var et led i den berømte orientalske ekspedition, hvis første etape fra København til Middelhavet tilbagelagdes med orlogsskibet „Grønland“ i 1761. *Format 24x28 cm, 334 s., beftet ca. kr. 140,00, indb. ca. kr. 164,00, Rhodos, København*.

Den thylandske skibsfart

Som et tilbageblik i anledning af, at første del af Hanstholm havn blev indviet i 1967, udsendtes i trykt form et foredrag holdt i 1959 af stadsbibliotekar G. Krogh-Jensen. Han har samlet et stort materiale, hvoraf dette kun er kvintessensen. Beretningen om „Sandskuderne“, der gennem 500 år måtte laste og losse ved den ugæstmilde, havneløse kyst, er et betydningsfuldt og meget læseværdigt kapitel af dansk søhandels historie. 49 s., *ill.*, ca. kr. 20,00, *udg. af Sparekassen for Thisted Amt*.

Tatoveringer

En nydelig lille bog om et forældet mandighedssymbol, der især var populært blandt søens folk. Med støtte af Løvens Kemiske Fabrik har hudlægen, dr. Henning Schmidt, her kunnet behandle tatoveringskunsten ud fra kulturhistoriske, kunstneriske, humanistiske og medicinske synsvinkler. Han kommer ind på tatoveringens historie, dens teknik og dens psykologi. Et særligt kapitel handler om fjernelse af tatoveringerne hos de mange, der fortryder. De 35 farvefotos er et ualmindeligt fint supplement. 53 s., ca. kr. 22,00, *i kommission hos Steen Hasselbalch*.

Fregatten fortæller

Det er stadig muligt at erhverve admiral Kjølens bog, hvori han tager læserne med på et fiktivt togt til Vestindien om bord i fregatten „Jylland“ og lader dem leve med i livet til orlogs for 100 år siden, medens de på underholdende måde bliver instrueret i alt, hvad der kan tænkes at blive brug for, hvis de en gang skulle få lyst til at udmønstre som matros eller chef i en

44 kanoners fregat med 430 mands besætning. Det historiske er let fordøjeligt på grund af den causerende, lunerige, anekdotefyldte fortællerform. De tørre historiske data samt en „oversættelse“ af de maritime udtryk er gemt til slutningen af bogen, der er forsynet med et rigt illustrationsmateriale af stor værdi. *Nationalmuseet og Gyldendal, 155 s., stort format, heftet kr. 38,25, indb. kr. 51,50, skindtryk kr. 56,50.*

Maritim litteratur på norsk, svensk, engelsk og tysk

Norsk-engelsk maritim-teknisk Ordbok

Kommandør Per Askins ordbog for skibsfartens folk har intet mistet i popularitet gennem årene. Den bliver stadig ajourført og kommer i oplag efter oplag. Nu foreligger ottende reviderede udgave, som igen er blevet ajourført, idet man har lagt vægt på at medtage nye tekniske udtryk, som har relation til udviklingen inden for skibsfart og skibsbygning. Forskellen på norsk og dansk betyder så lidt, at denne bog må betragtes som et nyttigt værktøj også for danske sømænd. *20.000 opslagsord, 219 s., ca. n.kr. 30,00, Grøndahl & Søns forlag, Oslo.*

Sjöhistorisk Årsbok 1965–1966

Sverige har andre søhistoriske minder end regalskibet WASA. Det finder man hurtigt ud af ved at læse i årbogen, hvis 22 koncentrerede artikler alle er skrevet af medarbejdere ved Statens Sjöhistoriska Museum i Stockholm, og alle har tilknytning til museets samlinger. Værket er redigeret af museumsdirektør Jonas Berg. Illustrationsmateriale er fremragende, artiklerne er levende, og emnevalget dækker et stort interesseområde. Til eksempel fortælles om de 200 år gamle kongelige gondoler og andre klenodier ved museet, der har relation til episoder i den svenske søhandels eller søkrigs historie. Af særlig interesse er kapitler om skibskister og om lukafet på barkentinen HÅBET, nu genopstillet på museet. *165 s., ca. sv.kr. 22,00, udgivet af Föreningen Sveriges Sjöfartsmuseum, Stockholm.*

The Wreck of the Memphis

„I've never seen or heard of a thing like this in all my years at sea!“. Dette var chefens udråb, da kæmpebølgen rullede ind mod slagkrydseren MEMPHIS, der lå til ankers i Santo Domingos havn. Bølgen satte skibet i drift mod kysten og fik det til at rulle, så søen gik ned gennem skorstenen og slukkede fyret. Om en af de værste katastrofer i USA's søhistorie fortæller skibschefens søn, Capt. Edward L. Bech, der selv er amerikansk marineofficer. På grundlag af fyldig dokumentation beskrives tragedien sagligt i detaljer, men med høj dramatisk effekt, i et forsøg på at rehabilitere faderen, hvis karriere gik ned med skibet. *312 s., ca. 35 sh., Jarrolds Publishers, London.*

True Tales of the South Sea

To professorer i engelsk, A. Grove Day og Carl Stroven, der har virke på Hawaii, har samlet disse 24 beretninger af 20 forskellige forfattere og givet dem stempel af klassikere. Hver fortælling indledes med en kort biografi af ophavsmanden og kommentarer til hans værk. Rækkefølgen af historierne er bag-

vendt kronologisk, således at man begynder med en episode på Guam under anden verdenskrig og arbejder sig tilbage i tiden til Woodes Rogers fortælling om den rigtige Robinson Crusoe. Blandt de mange kendte forfatternavne savnes Joseph Conrad, men hans fortællinger regnes måske ikke til „true stories“. *342 s., ca. 30 sh., Souvenir Press, London.*

„Gipsy Moth“ Circles the World

Den aldrende sejl sportsmand Francis Chichester har skrevet beretningen om sin nylig fuldførte jordomsejling i den 52 fods ketch „Gipsy Moth IV“. Trods alle tekniske hjælpemidler må turens gennemførelse betragtes som en bedrift, for Moder Natur har altid nogle overraskelser i reserve. Forfatteren praler heller ikke, men giver først og fremmest en fyldig, objektiv reportage og nyttige oplysninger for langtursejlere. Mange illustrationer i sort-hvid og farve. *269 s., ca. 35 sh., Hodder & Stoughton, London.*

Master Mariner

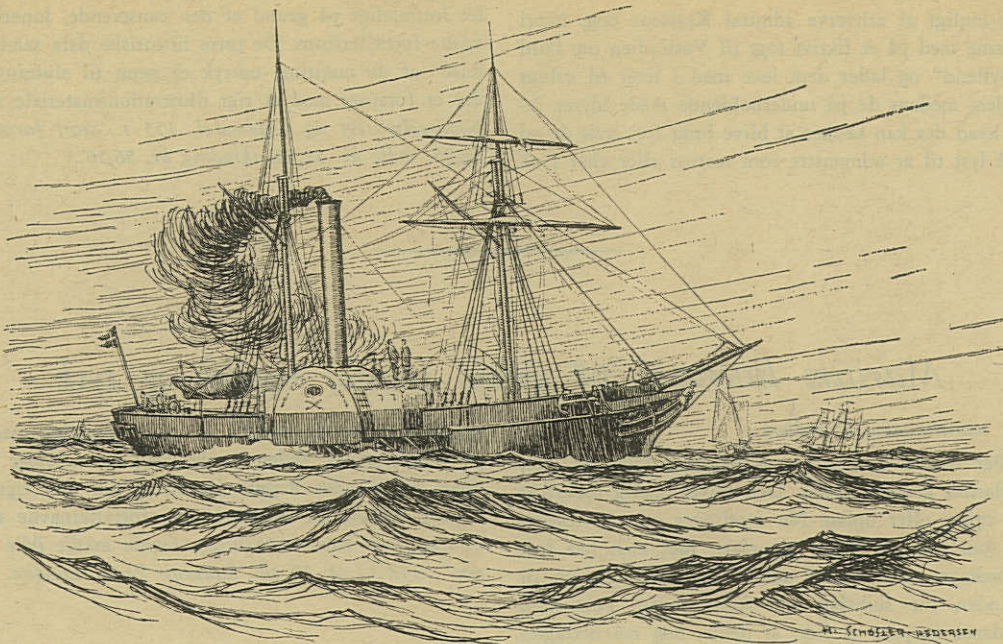
Skønt den polskfødte sømand og forfatter Joseph Conrad har skrevet nogle af de mest læste romaner med handling fra livet til søs, er de fleste biografiske værker om Conrad forholdsvis tung læsning i et højt litterært plan. Det skyldes bl. a., at Conrad hurtigt blev „klassiker“ på grund af sin dygtige og særprægede behandling af det engelske sprog. Her er en populær og let læselig beretning om den berømte forfatters ungdom og eventyr til søs, skrevet af Norah Smaridge. *134 s., ca. 17 sh., The World's Work (1913), Kingswood Tadworth, Surrey.*

Flottentaschenbuch 1968

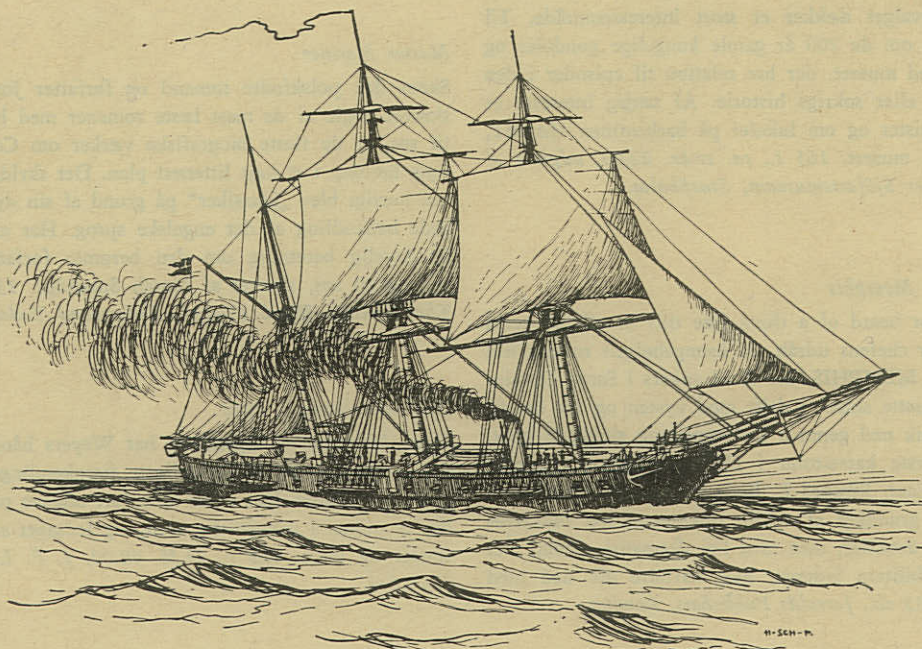
Siden århundredes begyndelse har Weyers håndbog været anset for at være en af de pålideligste fjernkendingsbøger for alverdens orlogsskibe. Her er en ajourført udgave proppet med data, der er ordnet i overskuelig form, og ledsaget af mere end 1500 skitser og fotos. *412 s., D.M. 48,00, J. F. Lehmanns Verlag, München.*

Auf 2 Eimern durchs Mittelmeer

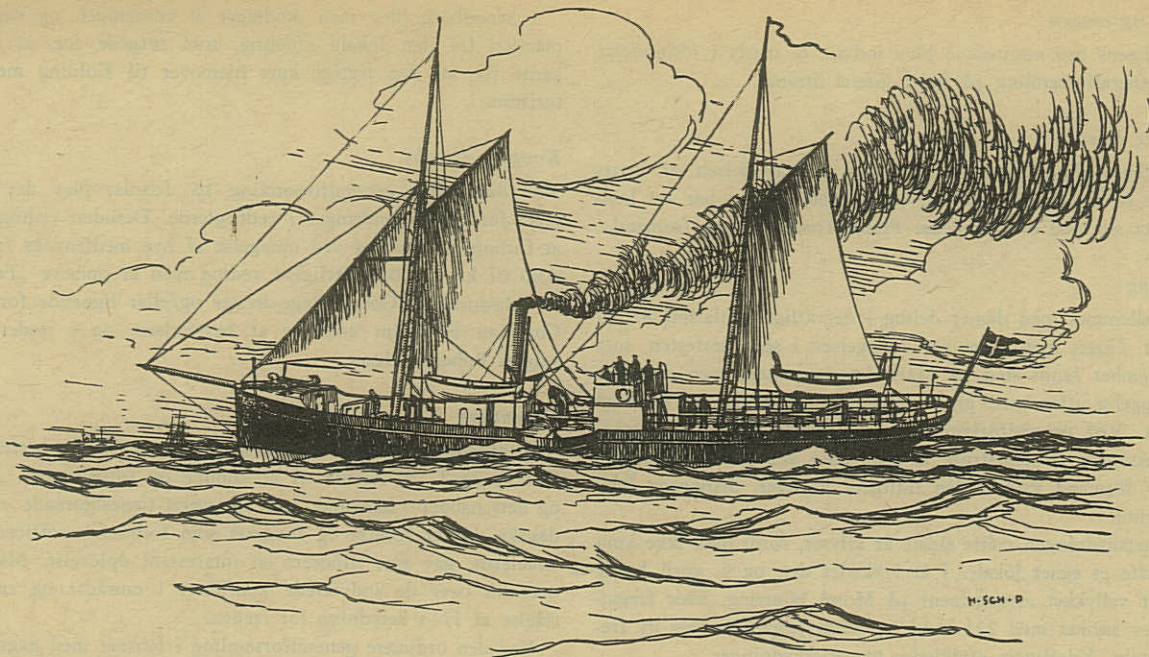
En fornøjelig beretning af den tyske journalist Werner Lange om en serie krydstogter gennem Middelhavet i ganske små gummibåde med udenbordsmotor. Med disse fartøjer kommer de ind i alle krogene, men det demonstreres også, at de kan klare sig godt i rum sø. *180 s., ill., ca. D.M. 17,00, Delius, Klasing & Co., Bielefeld.*

En milepæl – Danmarks første jernskib. 12. oktober 1841 ankom Danmarks første jernskib, hjuldampere ÆGIR, til København, ført af kaptajn H. C. Bodenhoff. Skibet var bygget samme år i London under tilsyn af den senere fabrikmester på Holmen O. F. Suenson. Det málte 116 læster og havde en dampmaskine på 80 HK. ÆGIR var bestilt af Marinen, bl. a. med henblik på bugsering af rokanonbåde, men også til Kongens brug. Ved at bygge skibet af jern opnåede man mindst mulig dybgang (5 fod og 7 tommer), så skibet kunne passere gennem Bøgestrømmen. ÆGIR, der senere blev anvendt bl. a. som postskib og opmålingsfartøj, blev hugget op i 1872. Ovenstående tegning er udført af H. Schiøler-Pedersen.

En milepæl – Danmarks første skrue-dampskib. – 10. april 1851 søsattes skruekorvetten THOR ved Marinens værft på Nyholm som formentlig det første skrue-dampskib under dansk flag. Fabrikmester O. F. Suenson havde tegnet den 14 kano-ners korvet på 803 tons. Den var forsynet med et lavtryksmaskineri på 260 BHK, svarende til 650 IHK, og kunne under gunstige forhold løbe 9 knob. Medens de fleste andre danske orlogsskibe var fuldriggede, havde THOR en rigning som bark. Skibet satte faktisk punktum for bygningen af sejlførende orlogsskibe i Danmark. Ovenstående tegning er udført af H. Schiøler-Pedersen.

En milepæl – Det første stålskib bygget i Danmark. Marinemaleren H. Schiøler-Pedersen har udført tegningen af kanonbåden GRØNSUND, som den 19. april 1883, altså for 85 år siden søsattes ved Orlogsværftet. Antagelig var dette det første skib med stålskrog bygget i Danmark. Ganske vist var stål tidligere blevet anvendt ved Orlogsværftet, men kun som dæksplanser eller enkelte dele af en konstruktion. For en ordens skyld bør det nævnes, at GRØNSUND ikke var Danmarks første stålskib. Dette var formentlig den lille kanonbåd DROGDEN på 50 tons bygget i St. Denis 1872 og overtaget samme år af den danske Marine. Med hensyn til GRØNSUND mener man også, at det var Danmarks første skib, som blev indrettet til dieselelektrisk drift. Dette skete i 1917.

Forenings- meddelelser

Bogense

Ved generalforsamling i Marinestuen 9. marts genvalgtes formand A. Vestergaard og næstformand Ejler Petersen. Tyveri af en pistol fra afdelingens våbensamling er anmeldt til politiet.

Bornholm

Ved afdelingens generalforsamling 17. februar genvalgtes bestyrelsen, og beretningen blev godkendt. Sidste punkter på dagsordenen var gule ærter og sømandssange. Kongens fødselsdag fejredes 9. marts ved en festlig sammenkomst med fællesspisning og dans for medlemmer med husstand i „Industrien“.

Distrikt X, Jylland Midt

Under sejlads mellem Grenå og Hundested afholdtes det årlige distriktsmøde 31. marts om bord i færgen GRENÅ med deltagelse fra 6 afdelinger. I tilslutning til mødet foretog man en grundig inspektion af den nye marinestue og den nye færge.

Esbjerg og omegn

I afdelingens smukke lokaler i „Palmehaven“ afholdtes 8. februar den årlige generalforsamling efter behørig forberedelse med kogt torsk, pandekager og diverse tilbehør. Forsamlingen godkendte årsberetning og regnskab. Grosserer H. B. Mathiasen ønskede at trække sig tilbage fra formandsposten. Til ny formand valgtes fiskeskipper Knud Schrøder, som tillige er distriktsrepræsentant og medlem af hovedbestyrelsen.

Frederiksberg

12. december arrangeredes et andespil, som gav et pænt overskud til jubilæumsfonden. 17. januar var arrangeret et maritimt foredrag, 27. februar afholdtes generalforsamling og 27. marts indbød man atter medlemmerne til et maritimt foredrag.

Frederikssund

På formandsposten er frisørmeester Folmer Hansen blevet afløst af maskinarbejder Arne Pedersen, Nørreparken 5.

Gentofte

8. november afholdtes medlemsmøde i afdelingens lokaler på Jægersborg Hotel, hvor kaptajn Brettschneider holdt et causeri med film over emnet „Peder Most og Georg Stage-drengene“.

Glostrup, Tåstrup og omegn

Den årlige kammeratskabsaften blev fejret 4. januar med torskegilde, æbleskiver og solbærrom. Derefter underholdt søløjtnant Jakobsen med et glimrende foredrag om Grønland, ledsaget af farvelysbillede.

1. februar afholdtes „admiralsforsamling“, ved hvilken lejlighed distriktschef Torben Jensen, Søndervangsvej 22, blev valgt til ny formand som afløser for værkmeester Villy B. Kristensen. Ved samme lejlighed blev direktør Helge Petersen udnævnt til æresmedlem. Efter generalforsamlingen hyggede man sig på banjerne med sildemad, skildpadde og ost.

17. februar afholdt skyttelavet sin årlige katteskydning i „Kahytten“. Da artilleriet holdt inde, ankom damerne for at deltage i spisning, dans og fælles hygge. 12. februar deltog skyttelavet i amtsskydning og 26. februar afholdt skyttelavet sin egen fastelavnsskydning på Gildhøjskolen. 7. marts var arrangeret en filmaften i „Kahytten“.

Grenå og omegn

Afdelingens nye marinestue blev indviet 6. marts i forbindelse med generalforsamling på hotel Grenå Strand.

Hals og omegn

Ved den ordinære generalforsamling i begyndelsen af marts valgtes to nye medlemmer til bestyrelsen. Denne har nu konstitueret sig med overfartsleder Frank Thomsen, som formand.

Hjørring

40 medlemmer med damer deltog i det årlige bankospil 8. november. Noget mere jævn var deltagelsen i stiftelsesfesten, som 5. december fandt sted på Markedsrestauranten, men det blev en hyggelig aften med grønlangkål, god stemning og dans på dækket. Ved generalforsamlingen 4. februar meddelte formanden, assistent Ib Hørstrup, at han ikke ønskede at fortsætte. Til ny formand valgtes den tidligere kasserer, disponent Bent Sanderhoff.

Fregatskydningen måtte sidste år aflyses, fordi man ikke kunne skaffe et egnet lokale. I år lykkedes det, og 4. april havde man et vellykket arrangement på Motel Hjørring, hvor fregatten blev sænket med 221 skud, og Finn Jespersen blev ny fregatkaptajn. Yderligere afvikledes to serieskydninger.

Kerteminde

Man gik stik imod Parkinsons lov ved generalforsamlingen 17. februar og nedsatte antallet af bestyrelsesmedlemmer fra 7 til 5. Til ny formand valgtes købmand Eigil Fincks, som dog stillede den betingelse, at den afgående formand, restauratør J. Due-Nielsen forblev i bestyrelsen indtil videre. J. Due-Nielsen, der har lovet at fortsætte endnu et år, har haft med afdelingen at gøre i 26 år. Også den nye formand har været med fra starten.

Kolding

Initiativet giver tydelige resultater i Kolding, hvor man den 10. februar foretog officiel indvielse af den nye marinestue i nordfløjen på „Staldgården“. Blandt de gæster som afdelingens formand, fabrikant Mogens Burcharth, bød velkommen ved indvielsen var – foruden afdelingens medlemmer med damer – medlemmer af den lokale garnison og medlemmer af besætningen fra bevogtningsfartøjet DAPHNE. Orlogsskibet, som var inviteret til Kolding for at repræsentere ved den festlige lejlighed, mønstrede adskillige besætningsmedlemmer, som er hjemmehørende i Kolding.

Siden indvielsen har marinestuen allerede været i brug adskillige gange. 19. marts afholdt man den ordinære generalforsamling med dagsorden ifølge lovene, og 23. marts var afdelingen sammen med Kolding by vært ved et par arrangementer i marinestuen og på „Koldinghus“ for besætningerne på HJÆLPEREN og fem motortorpedobåde, som aflagde besøg i Kolding.

Til gengæld for denne gæstfrihed modtog afdelingen af chefen på HJÆLPEREN, orlogskaptajn Ole Højerslev, invitation til at deltage i en sejltur til Svendborg mandag den 25. marts.

20 gamle gæster mødte på kajen mandag morgen med store forventninger og højt humør. Forventningerne blev ikke gjort til skamme. På årets første rigtige forårsdag sejlede man i strålende sol og stille vejr ud gennem den smukke fjord, gennem Fønø Sund og ned gennem Lillebælt. Der blev lejlighed til at skaffe sammen med basserne og prøve, hvad søværnet i vore dage kan præstere af god forplejning. Man overværede forskellige øvelser og fik selv en lille lektion i betjening af moderne skyts.

I Svendborg blev man modtaget af formanden og næstformanden fra den lokale afdeling, som sørgede for, at deltagerne fik sat den rigtige kurs hjemover til Kolding med en turistbus.

Kongens Lyngby

Ved den årlige generalforsamling 16. februar blev der foretaget forskellige ændringer i vedtægterne. Desuden vedtog man at forhøje indskuddet ved optagelse af nye medlemmer fra kr. 6,00 til kr. 15,00. Yderligere vedtog man at ophæve „Fonden til iklædning af Georg Stage-drenge og/eller lignende formål“. Christian Høgholm udtrådte af bestyrelsen, og i stedet indvalgtes Robert Achton.

København

Ved afdelingens første mødeaften i januar havde bestyrelsen fået major L. S. Arentz til at komme og fortælle om „Israel og dets naboer“. Majoren, som har været tjenestgørende ved de danske styrker i Gaza og fungeret som forbindelsesofficer med israelerne, gav sine tilhørere en interessant oplevelse. Man fik overblik over de indviklede konflikter i området og en forståelse af FN's betydning for freden.

Ved den ordinære generalforsamling i februar med dagsorden i følge lovene valgtes til nyt bestyrelsesmedlem lokomotivfører Kaj Andersen.

7. marts havde man en sammenkomst, hvor damerne var med, og hvor man var blevet indbudt til en rundvisning i Danmarks største og mest moderne bladhus, Berlingske Tidende.

Nykøbing F.

Afdelingens generalforsamling 5. marts forløb uden særlige begivenheder.

Nykøbing S.

Bagermester Ebbe Larsen, Rørvig, ønskede ikke genvalg til formandsposten ved generalforsamlingen den 24. februar. Til ny formand valgtes assistent Ib Hansen, Nykøbing S. Til bestyrelsen nyvalgtes i øvrigt værkfører Ahlmann i stedet for skræddermester Vagn Langholtz. Sidste punkt på dagsordenen var en vellykket fest på hotellet sammen med damerne.

Næstved og omegn

I marinestuen på Eksportmarkedet samledes den 9. marts ca. 50 medlemmer med koner og kærestes til den årlige forårsfest. Formanden uddelte ét 40 års tegn og tolv 25 års tegn, hvoraf han selv tegnede sig for et af de sidstnævnte. Programmet stod på koldt bord med efterfølgende underholdning og dans.

Odense

Årets første arrangement var en udflugt med bus den 16. januar til Kerteminde, hvor man mødtes med kammeraterne fra Kerteminde-afdelingen til torskegilde.

13. februar afvikledes den ordinære generalforsamling, hvor man behandlede ændringer i vedtægterne og valgte tre nye bestyrelsesmedlemmer. 12. marts var arrangeret en kammeratskabsaften på „Trafikken“.

Padborg, Gråsten og omegn

Alle valg til bestyrelsen var genvalg ved den velbesøgte generalforsamling 5. marts på Padborghus. Den gamle marinestue er blevet taget i brug til andet formål, og man drøftede indretningen af en ny marinestue. Det blev vedtaget at afholde sommerfest 31. august på hotel Sønderhav, og næstformanden overrakte præmier for de afholdte konkurrencer. Årets skyttekonge

blev formanden E. Larsen, Padborg, med Mogens Jensen som nummer to. I pilekast gik førstepremien til grænsebetjent Bent M. Petersen, Padborg, med murermester H. Feddersen, Gråsten, på andenpladsen.

Randers og omegn

Der synes at være initiativ i denne afdeling, hvor det i vintersæsonen er gået slag i slag med arrangementerne. 18. november afholdt man med god tilslutning damernes pakkefest med lotterispil og et pænt overskud. 15. december havde man med fin deltagelse et andespil i marinestuen, og 27. december afholdtes en helt igennem vellykket juletræsfest sammen med maskinmestrenes forening i afdelingens nye lokaler i håndværkerforeningen. Ikke mindst børnenes glæde bidrog til at skabe den rigtige stemning.

Foruden den faste skydeaften første fredag i hver måned, har afdelingen den 2. marts afholdt katteskydning i håndværkerforeningens skydebane og den 8. april pokalskydning med Århus, ligeledes i håndværkerforeningen. Den ordinære generalforsamling afvikledes 10. februar, og yderligere har man haft tid til at fejre afdelingens 49 års fødselsdag i håndværkerforeningen den 9. marts.

Trods denne aktivitet, sagde formanden, konsulent P. Schytte-Hansen på generalforsamlingen, har man af økonomiske årsager været nødsaget til at sløjfe et af de traditionelle arrangementer. Det kniber med at fastholde medlemstallet. Imidlertid har man ved flytningen af marinestuen nu fået en værdig ramme om afdelingens virke, og til næste år kan man fejre 50 års jubilæum, to aktiver, som kan ansøre til fremskridt.

Sakskøbing

Toldbetjent Knud O. Andersen fratrådte 24. marts som formand for afdelingen, der til ny formand og kasserer valgte overfyrbøder Helmuth Pedersen.

Skælskør

Marineforeningens lokale bestyrelse høstede megen ære af et arrangement ved 50 års jubilæumsfesten 17. februar i Skælskør lystskov, hvor man har indrettet den hyggelige marinestue. Jubilæaren modtog talrige tilkendegivelser på sin popularitet, bl. a. lykønskningstelegrammer fra kongen og forsvarsministeren, en smuk vase med tak for godt samarbejde fra Næstved-afdelingen, en pragtfuld blomsterdekoration fra Forsvarsbrødrenes lokale afdeling og et stort bogværk fra afdelingens tidligere formand, røgerier C. Grube Hansen. Hovedforeningens formand, kommandørkaptajn Kai Hertz, gav måske foreningen den bedste hyldest ved at påpege, at ikke blot var Skælskør afdeling et sted, hvor man forstod at hygge sig, men man havde også haft evnen til at få tag i mange unge medlemmer.

Afdelingens formand, fiskeeksportør Frede Ditlevsen og hans kammerater havde lagt et stort arbejde i forberedelserne. Festen blev afviklet elegant – ikke mindst Ditlevsens tale for damerne.

Slagelse og omegn

Der var genvalg til bestyrelsen ved afdelingens ordinære generalforsamling 27. februar, men ved et bestyrelsesmøde 12. marts konstituerede bestyrelsen sig med søløjtnant (S) E. Thaarup som formand, da restauratør A. Karlsen på grund af arbejdspress fandt sig nødsaget til at træde tilbage. Det blev på mødet vedtaget at arrangere en forårsudflugt til Bromølle Kro 24. april.

Struer og omegn

Ved generalforsamlingen 5. marts udtrådte sekretær A. Rel-

ster af bestyrelsen på grund af flytning fra byen. Som ny sekretær valgtes A. Andersen.

Sønderborg og omegn

Vinterfesten med damer afvikledes 10. februar på hotel Sea Inn i Egersund. 21. marts afholdtes den årlige generalforsamling på Sønderborghus.

Varde og omegn

Ved generalforsamlingen den 7. marts fratrådte afdelingens kasserer og sekretær. Nye mænd på disse poster blev henholdsvis mejerist Olav Nielsen og chauffør Børge Jessen. De øvrige valg var genvalg.

Den 25 års fødselsdagsfest fandt egentlig sted 16. juli, men for at kunne samle flere medlemmer ventede man med at fejre dagen indtil nætterne blev lange. Flaget blev sat hos restauratør Markussen, Nørreport, og formanden bød velkommen til medlemmerne med damer samt til gæsterne, blandt hvilke befandt sig distriktsformanden Knud Schrøder og frue fra Esbjerg. Der blev talt, spist, talt, drukket, talt, sunget og danset.

Viborg

Børnenes fest med juletræ, godteposer, nisseleg og film fejredes 28. december. 28. februar afholdtes generalforsamling med genvalg til bestyrelsen. Formanden, E. Nørhaven, mindedes bortgange gode kammerater og bød velkommen til en ny.

Ålborg og omegn

I marinestuen på Hotel Kong Frederik afholdtes 27. februar ordinær generalforsamling. Autoblikkenslagermester Poul V. Andersen indtrådte som nyt bestyrelsesmedlem i stedet for lagerchef Flemming Sørensen. På det efterfølgende konstituerende bestyrelsesmøde ønskede taksator Arne Sørensen at trække sig tilbage fra formandsposten. Ny formand blev den hidtidige næstformand, redaktionssekretær Ejvind Samuelsen. Efter generalforsamlingen var arrangeret konkurrence i at spise gule ærter og at fortælle den største skipperløgn. Konkurrencens anden afdeling blev vundet af pensioneret lodsformand Niels Andersen.

På afdelingens 51 års fødselsdag den 30. marts uddelte formanden 40 års tegnet til barbermester C. Rather og bogholder Thor Sørensen, medens 8 medlemmer modtog 25 års tegnet. Formanden røbede i sin festtale, at det var hensigten at fordoble antallet af arrangementer til ti om året for at aktivisere medlemmerne og drage flere unge med ind i foreningsarbejdet. I fødselsdagsgave modtog afdelingen af æresmedlem og tidligere formand Charles Norden Andersen en smuk vitrine til opbevaring af trofæer og gaver.

Århus og omegn

30. december afholdtes den traditionelle julefest med god tilslutning. Børnene morede sig dejligt med nissefamilien og med farvetegnefilm. 8. februar afvikledes med god tilslutning den årlige generalforsamling, hvor man vedtog nye vedtægter for afdelingen og indvalgte maler Ingvar Jensen som nyt medlem til bestyrelsen i stedet for chauffør Hakon Hejlsberg, som ønskede at trække sig tilbage efter mange års virke. Efter skipperlabskovsen viste kontorbetjent Egon Sørensen, SOK, to interessante film fra søværnet.

Med et torskeligde i marinestuen 21. marts fejredes afdelingens jubilæer. Formanden, assistent Knud Jakob Birthin, overrakte 40 års tegnet til maskinfabrikant August Andersen og skibstømrer Henry Dallgaard, medens fem medlemmer havde kvalificeret sig til 25 års tegnet.

MARINE-FORENINGEN *gratulerer*

- 19/11 1967. N. Georg Andersen, indmeldt 18/2 1935 i Næstved afd., 60 år.
- 2/12 1967. Fhv. togfører A. C. Svalgaard, Thisted, fyldte 85 år. Han var med til at starte lokalafdelingen og har gennem en årrække udført et stort arbejde for denne.
- 15/1 Pensionist M. Smidt Madsen, Silkeborg afd., 85 år.
- 18/1 Maskinarb. P. E. Andersen, Frederiksberg afd., 50 år.
- 18/1 Bogholder Eugen Hansen, Frederiksberg afd., 70 år.
- 22/1 Installatør Viktor Fridberg, Silkeborg afd., 50 år.
- 5/3 Fabrikant Børge Jensen, Viborg, 50 år.
- 11/3 Mejeribestyrer G. Forsingdahl, Skals, Viborg, 60 år.
- 11/3 Fhv. købmand Christian M. Petersen, Holbæk afd., 75 år.
- 15/3 Frisørmeister Villy Rasmussen, Silkeborg afd., 60 år.
- 16/3 Baneformand Ingvar Iversen, Viborg, 50 år.
- 25/3 Fhv. styrmand Mathis Mathiesen, Alnor pr. Gråsten, afd. for Padborg, Gråsten og omegn, 80 år. Mathis, som efter ungdommens langfarter i mange år sejlede vandet tyndt i Flensborg Fjord, er fremdeles en trofast gæst ved ulke-aftenerne og matador i pilekast.
- 26/3 Gunnar Petersen, Nykøbing F. afd., 60 år.
- 27/3 Maskinmester Otto Hermansen, Lyngby afd., 65 år.
- 5/4 Siegfried Hansen, Københavns afd., 75 år.
- 12/4 Overkontrollør Kai Birch, Virum, Lyngby afd., 60 år.
- 14/4 Toldinspektør H. C. C. Bruun, Virum, mangeårigt medlem af bestyrelsen i Kgs. Lyngby afd., 65 år.
- 16/4 Ing. Johan Nimand Pedersen, Kgs. Lyngby afd., 70 år.
- 18/4 Ekspeditionssekretær Gunnar Jørgensen, Virum, Kgs. Lyngby afd., 50 år.
- 18/4 Maskinmester Hans D. Hundrup, Københavns afd., 75 år.
- 18/4 Portner Th. Velbæk, Silkeborg afd., 65 år.
- 19/4 Skibsfører Elias Jensen, Hvidovre, Kgs. Lyngby afd., 60 år.
- 22/4 Hovmester Niels Andersen, Københavns afd., 75 år.
- 22/4 Fisker og medlem af redningsvæsenet Karl Kjær Pedersen, Hals afd., 70 år.
- 26/4 Murermester Hans K. Nielsen, Holbæk afd., 50 år.
- 25/4 Pensionist H. K. Hansen, Københavns afd., 75 år.
- 1/5 Bogbinder P. Hartmann, Nykøbing F. afd., 90 år.
- 4/5 Maskinmester Oluf Nielsen, Silkeborg afd., 65 år.
- 5/5 Skibsfører Thorkild Petersen, Københavns afd., 60 år.
- 6/5 Sekretær Osvald Hansen, Københavns afd., 70 år.
- 10/5 Kaptajn Wilhelm Petersen, Københavns afd., 70 år.
- 10/5 Fisker Otto Boesen, Nykøbing F. afd., 70 år.
- 15/5 Tømrer Knud Aage Petersen, Viborg, 50 år.
- 29/5 Boghandler O. Reumert, Københavns afd., 50 år. Reumerts mange venner ønsker ham hjertelig tillykke på dagen og velkommen i de voksnes rækker. Lykønskningen gælder også Reumerts virke gennem 25 år i MARINE-FORENINGEN. Indtil 1960 udførte han et godt arbejde som sekretær i foreningens Københavns afdeling, og da grosserer Poggensee i 1960 måtte trække sig tilbage på grund af sygdom, blev Reumert valgt til afdelingens femte formand. Ledelsen af en af landets største lokalafdelinger var en betydelig opgave for en ung mand, og Reumert voksede med opgaverne. Ved indførelsen af den nye distriktsinddeling blev han valgt til at repræsentere distrikt 1 i hovedbestyrelsen.
- 16/4 Overbetjent N. P. Nielsen, Viborg, 50 år.
- 3/6 Eli Hansen, Nykøbing F. afd., 70 år.
- 20/6 Kontrollør Richard Garland, Københavns afd., 75 år.

- 30/6 Assistent Oscar Kromann, Københavns afd., 60 år.
- 13/7 Henning Christensen, Nykøbing F. afd., 55 år.
- 22/7 Århus-sluppens „admiral“, jord- og betonarbejder S. Aa. Lademann, 60 år.
- 4/8 Fhv. lokomotivfører Åge Møllebro, Holbæk afd., 75 år.

MARINE-FORENINGENS *Kalender*

Skælskør 50 år 11/2.	Nakskov 55 år 22/9.
Nibe 25 år 28/2.	Nykøbing F. 55 år 21/11.
Hundested 50 år 7/4.	Hillerød 40 år 23/11.
Frederikssund 50 år 5/5.	Rudkøbing 25 år ?/11.
Stevns 40 år 19/6.	Hjørring 25 år 5/12.
Hørsholm-Rungsted 25 år 6/7.	Nyborg 55 år 7/12.
Fredericia 50 år 17/7.	

Glostrup, Tåstrup og omegn
Se under Foreningsmeddelelser.

København

Det var med stor sorg, at man i lavet modtog nyheden om, at fuldmægtig G. Honnens de Lichtenberg var afgået ved døden kort efter sin 65 års fødselsdag. Honnens de Lichtenberg var i 45 år medlem af lavet og vil blive savnet, ikke mindst på grund af sit store arbejde med redaktionen af „Under Dannebrog“.

28. november 1967 startede Marineforeningens skyttelav i København og Magasins skyttesektion en match om en pokal udsat af Magasins personaleforening. Den skal vindes fire gange ialt. Skyttelavet satte sig på den første aktie, og ved et fælles kaffebord uddeltes præmier til den bedste skytte fra hvert hold. Fru O. Knudsen og Jørgen Nielsen, der begge opnåede 185 points, fik overrakt hver et sæt marineglas.

Juleskydning afholdtes 1. december med besøg af kammeraterne fra Glostrup-Tåstrup. Desuden havde man en præmieskydning 13. februar, generalforsamling 20. februar, træningsskydning 27. februar og et nyt livtag med Magasins skyttesektion 12. marts.

Randers og omegn

Læs under Foreningsmeddelelser.

Århus og omegn

Der afholdes skydning første tirsdag i hver måned.

Til orientering

Marineforeningens medlemmer, som kunne tænke sig at blive optaget i skyttelavet, kan på følgende adresser få nærmere oplysning om lavenes skydedage og øvrige virksomhed:

Glostrup-Tåstrup: Jens Rosenfeldt Christensen,
Hovedvejen 60.

Kalundborg: Th. Dahlsgaard, Ulstrup.

Kerteminde: Svend Henriksen.

København: Ove Gregers Petersen, Emdruphuse 16, Ø.

Kgs. Lyngby: F. Martin, Gladsaxevej 48, Søborg.

Randers: Palle Madsen, Søren Møllersgade 13.

Odense: Erik Pfeiffer, Hans Svaningevej 14.

Århus: E. Kaae, Uffesvej 1, Århus C.

Fhv. rangerformand *Ivar Juhl*, *Københavns afd.*, er gået bort i en alder af 92 år. Ivar Juhl, som var orlogsgast fra 1896, var kendt af mange medlemmer, som ikke vil glemme, hvorledes han i sin høje alder kunne citere „Terje Vigen“ og Erik Bøgh's digte.

Fra *Randers afd.* skrev Schytte Hansen sidst i december: – „Vor ven og kammerat *Harald Momme* er pludselig gået bort og foreningen har mistet en trofast støtte. Vi, der kendte *Momme*, havde en anelse om, at helbredet ikke var godt mere, men man overraskes alligevel, når det sørgelige budskab kommer. Jeg lærte *Momme* at kende i 1931. Vi var kaproere, og den daglige træning førte os sammen i et godt kammeratskab. Senere blev *Momme* og Marineforeningen noget, der hørte ubrydeligt sammen. Aldrig blev der kaldt til en opgave, uden at vi kunne regne med hans støtte. Han tog sin torn som kasserer, som gast på fastelavnsbåden, som revisor og til sin død formand for afdelingens legatudvalg. Også Skyttelavet kommer til at savne ham som en trofast, glad og hyggelig kammerat.

Fra *Arhus* rapporteres, at skrædder *Jens Georg Frandsen* afgik ved døden 4. januar i en alder af 70 år.

4. januar mistede *Arhus afd.* også sin oversøiske kammerat, direktør *Harry Knudsen*, Sao Paulo, Brasilien. Han satte stor pris på Marineforeningen og på den kontakt han gennem denne havde med sit gamle fædreland. Kun 53 år gammel blev *Harry Knudsen* revet bort ved et ulykkestilfælde.

Arhus-afdelingens tidligere formand, maskinmester *Laurits Dørr*, gik stille bort 15. januar i en alder af 75 år og efter lang tids sygdom. I 44 år havde han været med i Marineforeningens arbejde og varetog bl. a. formandskabet i afdelingen fra 1939 til 1947. Det var ikke nogen helt let opgave at lede afdelingen under den tyske besættelse. I de sidste år var *Dørr* på grund af sit vaklende helbred afskåret fra at tage aktivt del i afdelingens arrangementer, men han mistede aldrig sin kærlighed til Marineforeningen.

Thisted afd. har med sorg modtaget budskabet om, at *M. Sunesen*, en god kammerat og enestående ven, er gået bort. *Sunesen* var med til at starte afdelingen og varetog gennem mange år tillidsposterne som bestyrelsesmedlem og kasserer.

Fra *Viborg afd.* fortæller sekretær P. Thomsen, at man har mistet to gode kammerater, som begge har været med fra afdelingens oprettelse 6. oktober 1942 og således begge netop nåede at modtage 25 års emblemet. Direktør *Hans Smidt*, født 12. oktober 1910, døde 10. november 1967, og overtjener *Jobs. Ewald*, født 28. december 1900, gik bort 12. januar 1968.

Fra *Gentofte afd.* meddeler man med dyb beklagelse, at direktør, orlogskaptajn *R. L. Albertsen*, R., i begyndelsen af april afgik ved døden efter længere tids sygdom. Direktør *Albertsen*, som gennem tiden havde haft mange tillidshverv inden for det maritime område, var et interesseret og skattet medlem af afdelingen, hvor han i mange år var en flittig revisor.

Gentofte afd. har yderligere den sorg at måtte rapportere tabet af grosserer *Bernt Nielsen*, som afgik ved døden 24. januar. *Bernt Nielsen*, der var medlem fra afdelingens grundlæggelse, viste altid stor interesse for virksomheden og bidrog trofast til den økonomiske opbygning.

Haslev afd.s ældste medlem, fhv. handelsmand *Christian Frederiksen*, var passeret 100 år, da han gik bort 29. januar i år. I mange år var han æresmedlem af den lokale afdeling i Haslev, hvor han havde boet siden århundredskiftet. For 4 år siden flyttede han til Lyngby. Begravelsen fandt imidlertid sted fra Haslev kirke, og Marineforeningens fane paraderede.

Maskinmester *Iver P. Iversen*, medlem af *Lyngby afd.*, afgik ved døden 18. januar, 84 år gammel. *Iversen* vil være kendt for den fantastiske tomandsfærd i Nordøstgrønland 1909–12. I 865 døgn vandrede han sammen med Ejnar Mikkelsen over isen under umenneskelige strabadser. Senere fik han tildelt fortjenstmedaljen i guld og Ridderkorset.

Marineforeningens afd. for *Hals og omegn* vil savne fiske- og toldopsynsmand *Aksel Sørensen*, Hou, som efter svær sygdom afgik ved døden 28. januar, kun 51 år gammel. Marinekamerater sankede flaget over graven på Hou kirkegård.

Medlem af marineforeningens *Gentofte afd.*, kammerherre, kommandørkaptajn *H. E. Wern*, SK., afgik ved døden medio februar.

Frederiksværk afd. har mistet et trofast medlem, *Cresten Bach Madsen*, som gik bort i en alder af 59 år. Han var medstifter af afdelingen i 1944 og deltog i bestyrelsens arbejde gennem 14 år.

Sakskøbing afd. har haft den sorg at miste sit ældste medlem, tømrer *Svend Frederik Jakobsen*, som i sin tid var med til at starte afdelingen og altid var en ivrig deltager i afdelingens arrangementer. *Frederik Jakobsen*, som var æresmedlem af afdelingen, havde i flere perioder deltaget i bestyrelsesarbejdet.

Svendborfafdelingen har i april mistet et af sine ældste medlemmer, skibsmægler *A. Thejll*.

Fhv. mejeribestyrer *C. A. Hansen*, Oksbøl, der var æresmedlem og ældste medlem i Varde afd., gik bort i begyndelsen af april. Marineforeningens flag paraderede ved begravelsen på Oksbøl kirkegård, hvor afdelingsformanden bragte et sidste farvel fra kammeraterne.

ÆRET VÆRE DERES MINDE.

AALBORG

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler
og god mad

Nymonterede værelser

Nyhavnsgade 60 - Tlf. *12 19 00

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Telf. 3 00 30

Villy Kyst Glarmester

Telf. 6 96 96

Tordenskjoldsgade 3 - Aarhus
Aargang 8968/1928

Aarhus Maskinfabrik

Telf. 3 67 44

Kraner - gravemaskiner og
transportanlæg

A/S Aarhus Flydedok og Maskinkompagni

Telf. 3 40 00

— han regner Esbjerg for
årets søfartsby

BORNHOLM**Skibsproviantering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. Haagenen

Jveller, Guldsmed & gravør

Store Torv 8 - Telf. 270

ESBJERG**Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & Søn

Vaadbinderi og tovtørreri

Esbjerg

„Hotel Spangsberg“

Mødested for Marineforeningens medlemmer

Esbjerg

Telf. (051) 2 17 55

FREDERIKSHAVN**Electra I/S**

Elektroinstallatørfirma

Telf. 2 02 39

Danmarksgade 38 Frederikshavn

Johan Damsgaard

Kolonial & skibshandel

Telf. 2 26 22

Frederikshavn

P. Conradsen

Teknisk maskinforretning

Skibsartikler - Olie

Telf. *2 09 00

Einer Sørensen & Co.

Stevedore

Telf. *2 14 00

Havnegade 11

Frederikshavn

FYN

Aktieselskabet

Svendborg Skibsværft**Carl Antonsen**

Guld- og sølvsmed

N. Due-Petersen & Kryger

Ingeniører

Telf. 21 41 18 (3 ledn.) - Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

„Viola“

Telf. 94 10 74

Levorsen & JørgensenLys - kraft - skibsinstallation -
ekkolod

Betjening dag og nat

Telf. Hirtshals 94 10 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Klaaborgs Conditori**

Østergade 18-20

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**Morsø Støbegods**

Nykøbing Mors

Aktieselskabet

N. A. Christensen & Co.

Kongelig hofleverandør

RANDERS

Aktieselskabet

Bryggeriet „Thor“

Randers

Chas. MortensenSejl, presenning, flag og
telfabrik

Randers

Telf. 2 89 88

ROSKILDEUnder Deres besøg i Roskilde bør
De ikke undlade et besøg i den
interessante marinestue**Hotel Prinsen**

Algade 13, Roskilde, telf. 35 80 10

SKAGEN**Oscar Skougaard**

Aut. installatør

Telf. 4 13 45

Skibsradio, sendere og pejleanlæg

Sejl, flag og presenninger

Sejlmager

Alex Jørgensen

Skagen

Telf. 4 14 23

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

v. Albeft Steen - Telf. 3 12 07